

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 K., félévre 5 K., negyedévre 2 K. 50 f. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetési díj: Háromhastós petit-sor egyszeri hirdetésre 30 fillér, többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyilattér: minden sor 40 fillér.

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, ... az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Eperjesen, Szebeni-út 14. sz.
Kiadóhivatal: KÖSCH ÁRPÁD könyvnyomdája Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

Az általános házbéradó Eperjesen.

írta: dr. Flórian Károly.

Eperjes sz. kir. város közönsége a képviselőtestületnek márczius 9-ikén megtartott közgyűlésén értesült arról, hogy Eperjes belső területe az 1910. évben már *általános házbéradó* alá esik.

Lássuk, mit jelent reánk nézve ez az újítás.

Az 1909. VI. t.-cz. fentartotta az eddigi házbéradó-törvénynek azt az intézkedését, hogy azokban a községekben és városokban, a melyekben az összes lakásrészeknek (szobáknak, boltoknak) *legalább fele* bérbe van adva, nemcsak a kibérelt lakások esnek *házbéradó* alá, hanem *azok is, a melyeket a tulajdonos maga használ.* Az ilyen községekben tehát a házbéradó általános.

Mit akart ezzel az intézkedéssel a törvényhozó elérni? Ki akarta emelni a városok és községek sorából azokat, a melyek az ipar, a kereskedelem, a jómód góczpontjai; melyekben tehát a házak hasznosértéke nagyobb; és így igazságos, hogy a háztulajdonos saját lakása és üzlethelyisége után a házosztályadónál súlyosabb házbéradót fizesse.

A régi törvény a kitűzött célt nem érte el, mert tekintélyes városok, mint Szeged, Debreczen, Nyiregyháza, Szabadka, kiestek az általános házbéradó alól, viszont szegény fészek, mint Alsókubin, Ruttka, Liptószentmiklós általános házbéradó alá kerültek.

Az új törvény néhány olyan intézkedést tartalmaz, a mely hivatva van azt a hibát kiküszöbölteni, hogy eddig egy csomó gazdag város kimenekült az általános házbéradóból. Ilyen

intézkedés az, hogy külön *körzet* az adózás szempontjából a *belső terület* és külön körzet a *külső terület*, azaz a várostól legalább egy kilométerre fekvő erdő- és mezőgazdasági terület a rajta épült házakkal. Ezzel az intézkedéssel Szeged, Debreczen, Nyiregyháza, a melyeket eddig a tanyák vontak ki az általános házbéradó alól, biztosan ennek hatálya alá kerülnek.

Ugyancsak a fenti célt szolgálja az új törvénynek az az intézkedése is, hogy annak a kérdésnek eldöntésénél, vajjon valamely városrészben a bérbeadott lakásrészek elérik-e az összes lakásrészek felét vagy sem, — az *állandóan adómentes* lakásokat figyelmen kívül kell hagyni. Eddig ezek, mint ki *nem* bérelt lakásrészek jöttek figyelembe.

Ez az új intézkedés vitte be Eperjes sz. kir. várost az általános házbéradóba. Az ideai számítás szerint ugyanis a belső területen — melyhez Dubraván, Savanyúvízen és egy-két hegyikerti házon kívül, egész Eperjes tartozik — volt 9263 lakásrész, ebből állandóan adómentes 1414, marad tehát a számítás alapjául: 7849. *A bérbeadott lakásrészek száma 4317, vagy 393-mal több, mint az összes lakásrészek fele.* Ha ellenben számításba lehetett volna venni az állandóan adómentes lakásokat is, akkor a kibérelt lakásrészek 314-gyel *kevesebbet* tettek volna az összes lakásrészek felénél.

Az általános házbéradó életbeléptetése tehát törvényes és el nem hárítható.

Mi lesz a következménye? Az, hogy több adót fizetünk. Hogy mennyivel többet, az attól függ, hogy mily összegre fogják *becsülni* az

egyes, ki nem bérelt lakásoknak értékét. A törvény azt mondja, hogy ennek a becslésnek a kibérelt lakásokkal való összehasonlítás útján kell történnie.

Tájékoztató szolgál a következő táblázat:

A lakás szobáinak száma	A házoszt. adó volna korona	Ha a lakást felbecsülik koronára	Házbéradó 11% koronára	Ha a lakást felbecsülik koronára	Házbéradó 11% koronára
1	3	100	11	150	1650
2	8	200	22	300	3300
3	12	300	33	450	4950
4-5	24	400	44	600	6600
6-7	42	600	66	900	9900
8-9	63	800	88	1200	13200
10-11	88	1000	110	1500	16500

A fent kiszámított többlet meg hozzá kell vennünk a 30%-os általános jövedelmi pótdadót, az 5%-os országos betegápolási pótdadót, a 64%-os községi pótdadót és majd a következő évben a 10%-os törvényhatósági útdadót.

További folyománya az általános házbéradónak az, hogy, ha — a mi bizonyos — Eperjes lélekszáma a folyó év végén tartandó népszámlálás szerint legalább 15,000 lesz, akkor az 1914. évtől kezdve a házbéradó eddigi 11%-os kulcsa 14%-ra emelkedik.

Mindezekből láthatjuk tehát, hogy városunk polgárságának terhe, de egyúttal a város községi pótdadójövedelme jelentékenyen emelkedni fog.

Sárosvármegye közgyűlése.

Vármegyénk törvényhatósági bizottsága márczius 18-ikán, *Semsey* Boldizsár főispán elnöke alatt, tavaszi, rendes közgyűlést tartotta. Napirend előtt a főispán előadta, hogy arra határozta el magát, miképp állásában megmarad. Reméli, hogy a vármegye kö-

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZAJA.

Intő szózat.*

Zászlók lobognak, utcák népe tódul...
Mért gyűlnek össze? ünnepelni tán?
Megittasulni hangos cifra szótul
Hi, csalogat a színes tulipán?
Hősök hadáról megzendül az ének
S elmondja azt a régi nagy tusát,
A hogy lefesték ifjaknak a vének
Nagy Márcziusnak boldog Idusát

Hisz meg-megújul, megjő minden évben,
Emlékezetben fölmerül a kép,
Szónok lefesti szép emlékbeszédben
S arcán a nagy nap hajnalfénye ég.
Aztán — eloszlik tarka sokasága,
Elsendesül és pusztá lesz a tér,
Nem vitte senki lángját otthonába,
Minden a szürke napirendre tér.

Mi haszna volt hát zajgón ünnepelni?
Egy óra lámpafénye a derű;
Ha nem tudunk hozzá népet nevelni,
Nincs benne lélek, csak chablonyszerű.
Nevelni? — bár előbb csak *értenéd* meg,
Hogy ez a nagy nap nekünk mit jelent?
Hogy jelszavává válhassék a népnek
S így idomítsa hozzá a jelent.

* A Kollégium márcz. 15-iki ünnepélyén szaválta *Dancs* Andor.

Hisz hangzik egyre cifra szólamokban
A márcziusi nagy nap jelszava,
De van-e egy csak, ki átérzi jobban,
Hogy ez egy szebb kor drága záloga.
A szabadságról oly sokan szavalnak
S igaz valóját nem is sejtik ők,
Hogy hassa át e szolga-társadalmat,
Ha meg sem érti azt a szent időt!?

Mit hagyományok gátul emelének,
Ledől a rangok választófala.
A márcziusi napok emberének
A miniszter is *polgártárs* vala.
Az egyenlőség és testvériség lett
Tudattá akkor — igaz, új tavasz;
Hisz a szabadság csak ezekben élhet,
A vérkeringés két kamrája az.

A nemzet nem a palotákba' székel,
Parkban ki hüsel árnyas lomb alatt,
S tradíciói védelmére lép fel:
A nemzet *az*, mely dolgozik s halad
S mi dolgozunk e igaz szorgalommal?
Itt a törekvés csak kapaszkodás,
Felékerülni cifra régi lommall:
Ez itt a kedvelt élethivatás.

Más volt a nagy nap lelkes ébredése:
Az egyszerűség ott valóra kelt;
Ma egy levélnek pusztán címezése
Már visszadöbbsent s nagy zavarba ejt.

A rangi létra egy egész tanulmány,
Mi szövevényes gondná bokrosul;
Tudós lehetnék, hogyha megtanulnám:
Ki a nagyságos s méltóságos úr?

Ez sarja hát a népképviselőnek? —
Hős mult, ezek hát hű utódaid?
Szabadon fejlett népek kinevetnek,
Mint China czopfos torzalakjait.
Hiú utánzás kisszerű divatja...
Visszafejlődés minden vonalon...
Hajlong a formák szolgahódolatja...
Ne — óh ne fessed ezt tovább, dalom!

Hallgas reám, hazámnak ifjúsága,
Értsd meg az intő kornak szózatát! —
Ne csaljon léha élvezetnek vágya,
Lelked' a munka kedve hassa át.
Tanulj, hogy egykor népet tudj nevelni,
Mely szebb korába méltón így jut át;
S majd akkor — akkor állj ki ünnepelni
Nagy Márcziusnak boldog Idusát. (1910.)

Nevezetesebb épületek Eperjesen.

írta: dr. Janicsék József. (Folyt.)

Felsőmagyarországi renaissance-stílusú házak.

Városunk számos házának renaissance stílus alatt nem azt a renaissance stílust kell értenünk, a mely Mátyás király idejében került hozzánk Olaszországból s alárendelve magát a csúcsíves stílusnak, leginkább a

zönsége és tisztikara öt feladata teljesítésében úgy, mint eddig, ezentúl is támogatni fogják. A rendkívül nagy számban egybegyűlt bizottsági tagok a főispán kijelentését élénk és ismételt eljénzéssel fogadták. A Berzeviczy Rezső nyugdíjazása által megüresedett, giráltyi főszolgabírói, valamint a Péchy Oszkár elhúnyt követve megüresedett árvaszéki ülnöki, valamint az esetleg megüresedő állásokra leendő kijelölés céljából a főispán a saját elnöklété alatt működő kijelölő-választmányba tagokul Bornemisza Lajost, dr. Schmidt Gyulát és Szmercsányi Jenőt kinevezte. A közgyűlés pedig Lesskó Istvánt, ifj. Meliőrisz Kálmánt és Urbán Gyulát megválasztotta. Rövid idő múlva a főispán előterjesztette, hogy a főszolgabírói állásra a kijelölő-választmány mind a három pályázót, még pedig 1-ső helyen Sarlay Sándor tb. főszolgabírót, 2-ik helyen Passuth Ferenc tb. főszolgabírót és 3-ik helyen Spillenbergné Barna tb. főszolgabírót jelölje. Előadta továbbá, hogy Sarlay és Passuth a jelölés után ki jelentették, hogy kérvényüktől elállanak, s az egyedüli jelölt Spillenbergné Barna. Őt a közgyűlés közfelkiáltással meg is választotta. Az ülnöki állásra az egyedüli pályázó dr. Dobay József szolgabírót, az I. oszt. szolgab. állásra pedig Berthóty Lőrinczet szintén közfelkiáltással választotta meg. Az így megüresedett két, szolgabírói állásra sokan szavazást kívánván, ezt a főispán elrendelte és szavazatszedő-küldöttségi elnökül Csatory Ágostot, tagokul pedig dr. Müller Bertalant és Sztankay Lászlót kérte föl. A szolgabírói állásokra 4 pályázó volt, még pedig Berthóty Lőrincz szolgabíró (az I. osztályúra), Dobay Károly tb. szolgabíró, br. Ghillány József és Holénia László közigazgatási gyakornokok, úgy Mihalovich József bárthai ügyvédjelölt. A szavazás a fennmaradt 3 jelölt közt a két szolgabírói állásra külön folyt le. Az első szavazásnál Dobay 106, Holénia 103 és Ghillány 12 szavazatot nyervén, a főispán megválasztott szolgabírót Dobay Károlyt jelentette ki. A második szavazás Ghillányra és Holéniaira történt s midőn az utóbbira mintegy 25, az előbbire pedig kb. 38 szavazat már leadatott és már kevés szavazó volt jelen, br. Ghillány József — jóllehet 13 szavazattal előnyben volt — kijelentette, hogy pályázati kérelmétől eláll. Erre a főispán Holénia Lászlót megválasztott szolgabírónak jelentette ki. A megválasztottak a hivatali esküt, a két szolgabíró pedig a kihágási bírakra előírt esküt is, letették. A vm. földadóbizottságba a közgyűlés póttagul Görgy Ernőt választotta meg. Gr. Apponyi Albert és Daranyi Ignác volt minisztereknek búcsúleiratai felolvastatván, a közgyűlés hazafias és eredményes kormányzatukért elismerését és köszönetét fejezte ki. Gr. Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök-, meg Hieronymi, Serényi és Hazai minisztereknek hivatalba lépéseket tudató leiratai tudomásul vette. Az alispán rendszeres negyedévi jelentése kapcsán őszinte részvételét fejezte ki Dessewffy Lajos 48-as honvédőrnagy, vm. volt főpénztárnok gyászos elhúnytá felett.

A kéményseprési szabályrendeletet olyképpen módosította, hogy a három város és a községekkel együtt egy-egy kerületet tesz. A vm. árvaszéki elnökhelyettes

díszítésre szorított. Ennek szellemére ugyanis csak némileg emlékeztetnek ama, renaissance-stílusú, kőből faragott ajtókeretek (az egyik ajtóparkány) — egyik felirat szerint 1565. évből —, a melyek a Krayzell-féle ház (Fő-utca 68. sz.) kapualjában láthatók. Am annak a renaissance-nak sem kell azt tekintenünk, a mely felvidéki, gazdag főurainak kiugró bástyákkal ellátott, XVI–XVII. századbeli, arkádokkal szegélyezett udvarú kastélyaiából, ezeknek több renaissance motívumot nagyobb arányokban felölő szerkezetéből tűnik ki. Ezekhez hasonló, emeletes arkádokkal szegélyezett, négyszögű udvara csak a Klobusiczky-féle (jelenleg katonai laktanyául szolgáló) palotának (Fő-utca 22. sz.) van. Pompás homlokzatú házaink leg-többjének renaissance stílusa a felsőmagyarországi renaissance, a mely eredetileg Lengyelországban az olasz (leginkább velencei) mesterek invencziójából legvalószínűbben — a széleken lépcsőzetesen ki-kiugró oromdíszekkel megszakított — háromszög alakú, csücsű stílusú oromfalnak a renaissance szellemében való átalakításával a XVI. században úgy jöhetett létre, hogy az (olykor attikaszerű) oromfal vízszintes záródást nyert, tetején változatos oromdíszek (a melyek

részére nyugdíjba is beszámítandó évi 500 kor. működési pótlékot állapított meg, a belügyminiszter jóváhagyásától függően. Túróczi vármegye átiratát magáévá tevén, a képviselőházhhoz az általános, egyenlő választójog ellen felír, mert a vármegye közönsége mindig barátja volt ugyan a haladásnak és a jogegyenlőségnek, de mivel a tervezett választójog hazánk nemzeti egységét veszélyezteti, aggodva néz a jövő elé annál inkább, mert meg van győződve, hogy a reform, a melyet leginkább a nemzetiségek sürgetnek, elsősorban a nemzetiségek javára szolgál. A Horvát Mihály-emlékre és a M. Kárpát-egyesület eperjesi Osztálya számára a közgyűlés 50–50 koronát adományozott, az eperjesi Tanítók Háza részére pedig a vm. köz-művelődési alaptól 20 ezer kor. törlesztéses kölcsönt engedélyezett. A kisszebeni fogházban letartóztatottaknak ételmezési díját napi 44 fillérről 50-re emelte. Eperjes, Bártfa és Kisszeben részére ebtartási szabályrendeletet állapított meg. E szerint az ebadó Eperjesen: luksusz-kutyáktól 5, vadászebektől 3, házörző-és pásztorkutyáktól 2 kor., Bártfán és Kisszebenben pedig: 3, 2, illetőleg 1 kor. lesz. A körjegyzők lakbéréit és segédilletményeit (irodaatlány stb.) az eddigi 600 koronáról 1000 koronára emelte föl azzal, hogy a körjegyzők lakbérére, az állami tisztviselők XI. fizetési osztálya és a VII. lakbérosztály szerint, 320 kor. lesz. Péchy Zsigmondnak dr. Müller Bertalan által is pártolt felszólalása és Tahy József alispán hozzájárulása alapján a közgyűlés kimondja, hogy, ha a községek lakbér címén 320 koronánál többet önkényteljesen ajánlanának, ez a többlet a körjegyzőnek szintén megjár. A vm. árvaszék előterjesztésére a hivatalos működés idejét 8–2-ig állapította meg. Gallitsik István tb. főszolgabírónak megengedte, hogy a Felső-vízközi Takarékpénztár R.-T. igazgatósági tagságát elfogadhasa. Az alsóbesi anyakönyvi kerület anyakönyvi kivonati díjait az 1908/9. évekről az anyakönyv-vezetőnek átengedte. Udvarhelymegye megkeresésére hozzájárul elvben ahhoz, hogy a vm. díjnokok javadalma lakbérrel kiegyenlítették. Eperjes városnak az aszfaltútvalattal kötött átruházási szerződés záradéka módosítását tárgyzó határozatát jóváhagyta.

Kelvezmények a M. Kárpát-egyesület tagjai részére.

A Magyarországi Kárpát-egyesület tagjai, ha a központi elnökségtől, 20 fillér lefizetése mellett, arcképes igazolványt váltanak, a következő kedvezményekben részesülnek:

1. A Kassa—Oderbergi vasút összes vonalain, abban az esetben, ha egyszerre legalább tíz egyesületi tag utazik, alacsonyabb osztályra szóló menetjeggyel magasabb kocsiosztályban mehetnek.
2. A Csorbatavi fogaskerekű vasútnál Csorbától a tóhoz 1 kor. 90 fill., a tótól Csorbáig 1 kor. 40 fill., és a menetérti jegyért 2 kor. 40 fillért fizetnek.
3. A Szatmár—Nagybánya—Felsőbányai helyi-érdekű vasúton abban az esetben, ha egyszerre leg-

alább három tag utazik, III-ik osztályra szóló menetjeggyel II. oszt.-ban mehetnek.

4. A Magyar Gőzhajózási Társaság társas kirándulásoknál hasonló kedvezményt biztosít, azaz II. osztályú jeggyel I. osztályban utazhatnak a tagok.

5. A pénzügyminiszter 10,010. sz. a., 1910. január 25-ikén kelt rendeletében arra utasította a selmecbányai és a nagybányai bányaigazgatóságot, a nagy-ág: bányaüzemigazgatóságot, a zalatnai, marosújvári, aknaszlattinai és tótsóvári főbányahivatalokat, a rézbányai hivatalt, az állami vasgyárak és szénbányák központi igazgatóságait, hogy az egyesület tagjait, igazolványuk előmutatása esetén, lehetőleg támogassák, és szükség esetén azok az ottani kázinókban is étkezhessenek.

6. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság megengedte, hogy II. oszt. jegy megváltása ellenében az I. osztályt vehessék igénybe.

7. A Balatontavi Gőzhajózási Részvénytársaság hasonló kedvezményt nyújt.

8. Az Első cs. kir. sz. Dunagőzhajózási Társaság az orsovai Dunavonalon, a Száván és a Tiszán közlekedő személyhajókon, továbbá a magyar hajóállomásokról Belgrád, Obrenovac és Sabac szerb határállomásokra hasonló kedvezményt biztosít.

9. Kassán a «Schalkház» szállóban az egyesületi tagok az utcai szobaárakból 15%, az udvari szobaárakból 10%-nyi kedvezményt kapnak.

10. A kassai «Európa»-szálló hasonló kedvezményt nyújt.

11. A kassai Gőz- és Kádfürdő Részvénytársaság a gőzfürdőjegyek árát, tagjaink számára, 1 kor. 20 fill. helyett, 80 filléres kedvezményes árban állapította meg.

12. Eperjesen, az eperjesi osztályvezetőség közvetítésével, az egyesületi tagok a turista-szállóban 80 filléért éjjeli szállást, ellátást pedig kedvezményes árban kapnak.

13. Eperjesen ifjúsági kirándulások résztvevői az ottani diákszállóban — előzetes bejelentés mellett — 20 filléért éjjeli szállást és kedvezményes ellátást kaphatnak. A diákszálló 40 tanuló fogadhat be.

14. Bártfán, az ottani osztályképviselőség közvetítésével, az egyesületi tagok 80 filléért éjjeli szállást és kedvezményes ellátást kapnak.

15. Bártfafürdőben 1 kor-ért éjjeli szállást kaphatnak a tagok; hosszabb tartózkodásúak az elő- és utóidényben lakásnál 15%, gyógy- és zenediáknál 50%, fürdőknél 30%-nyi, a főidényben pedig a lakásnál 10%-nyi engedményben részesülnek.

16. Iglón a városi Vigadóban éjjeli szállásnál a szobaárakból 15%-nyi engedmény van.

17. Az iglói vasúti állomással szemben fekvő «Feketehegy» nevű szállóban tagjaink szép szobáért, 2 kor. 40 fill. helyett, 2 kor.-t fizetnek.

18. Az iglói kádfürdő bérletje az egyesületi tagoknak a fürdők árából 20%-nyi kedvezményt nyújt.

19. Az iglói Cornides és Társai-féle konzervgyár a konzervek árából 10%-nyi engedményt ad.

20. Markus József iglói divatárúsi turisztikai cikkek bevásárlásánál (hátizsák, turista-ingek, sapkák, szegesczipők és botok) 6%-nyi kedvezményt nyújt.

vármegyében a művészek egyéniségük korlátlan érvényesítésével, kifogyhatatlan leleményességükkel nemcsak önállóságot, hanem oly nagy formagazdagságot is kölcsönöznek, hogy a részletek elrendezésében műemlékeink egyike sem hasonlít a másikhoz. Több-kevesebb motívuma látható egyes várakon, falusi templomok tornyaín, kampanilékön és városunk fő-utcai házain.

Ez utóbbiakon:

a) Vízszintesen záródó és pártaszerűen koronázott, oromdíszes oromfallal (Rákóczi—Gallitsik-ház: Fő-utca 86. és Holénia-féle ház: Fő-utca 88. sz.);

b) oromdíszek nélkül egyenes (Werther-féle: Fő-utca 84. sz., Thór-féle: Fő-utca 69. sz.), illetőleg átmeneti barokk hullámvonalas záródású oromfallal (Kerényi—Goldberger-féle: Fő-utca 82. sz.);

c) nagyobb méretű, laposabb s háromszögbe szökő oromdíszekben végződő oromfallal (Lerner-féle: Fő-utca 46. sz. és az ág. h. ev. Kollégium az 1887-iki tűzvész előtt: Fő-utca 139. sz.);

d) barokk (Krayzell-féle: Fő-utca 68. sz., Weiszlovits-féle: Fő-utca 72. és Tahy-féle: Fő-utca 90. sz.)

Sokat takaríthat

meg, ha férfi- és gyermek-ruha szükségletét

csak KASSÁN

Fő-utca 55. szám alatt

■ a színházzal szemben,

ERDÉLYI-nél

szerzi be.

Az ár feltüntetve minden darabon!

21. Lerch Lajos iglói cipész kitűnő turista-czipőket készít 10%-nyi kedvezmény mellett.

22. Simonfi Mihály iglói szabó egyesületi tagoknak 20—22 kor-ért vízmentes loden turista-öltönyt és 20 kor-ért esőgallért készít.

23. Dörner Gyula iglói könyvkötő a katonai és turista-térképeket a tagoknak 20% engedmény mellett ragasztja fel vászonlapokra

24. Fussmann Adolf iglói ékszerész és látszerész 10%-nyi kedvezményt nyújt a tagoknak táv- és látcsövek, továbbá barometer és magasságmérők bevasárlásánál.

25. Iglófűreden a tagok 10%-nyi kedvezmény mellett kaphatnak éjjeli szállást.

26. Feketehegyen a fürdőtulajdonos özv. Lomniczyné május 15-től július 1-ig és augusztus 25-től szeptember 30-ig a tagoknak ingyen ad éjjeli szállást, és elengedi az összes mellékdíjakat.

27. Thurzófűreden özv. Menesdorfer Károlyné fürdőtulajdonos elengedi a gyógydíjat, és a szobaárakból 10%-nyi kedvezményt ad

28. A dobsinai jégbarlang beléptétdíjából 25%-nyi engedmény van.

29. Poprádon a «Tátra» szállóban az utcai szobaárakból 15%, az udvariakból 10%

30. A poprádi «Grébpark»-ban a szobaárakból 15%-nyi kedvezményben részesülnek a tagok.

31. Felkán a «Turistatelep és nyaralóhely»-nél Krompecher László örökösei a szobaárakból hasonló kedvezményt adnak.

32. Késmárkon a Brumayer-féle szállóban a tagok az utcai szobaárakból 15%, az udvariakból 10%-nyi kedvezményt kapnak.

33. A késmárki «Korona»-féle szállóban hasonló kedvezmény vehető igénybe.

34. A Dávid Antal-féle vendéglőben Késmárkon az ételek árából 15% kedvezmény kapható.

35. Nagyszalókon a Weszter-parkban a szobaárakból 15%-nyi engedmény van.

36. Csorbatónál 1 kor-ért kapható éjjeli szállás.

37. Felsőhágin a szobaáraknál 10% nyi kedvezményt nyújtanak.

38. Tátraszéplakon mellékdíj nincsen és a szoba- és fürdőárakból van 10%-os engedmény.

39. Újtrátfűreden dr. Szontágh M. fürdőtulajdonos 1—3 napi tartózkodás esetén a gyógy- és zenedíjat elengedi és a szobák árából 15%, a fürdőknél pedig 20%-nyi kedvezményt nyújt.

40. Ótátráfűreden 1 kor. 60 fillérért kapható éjjeli szállás kiszolgálással; gyógy- és zenedíj nincsen.

41. A «Sziléziai ház»-ban, a Felkai-tó mellett, éjjeli szállásnál 33%-nyi árelengedés van.

42. Tarpatakfűreden a szobaárakból 10%-os engedmény van.

43. Tátralomniczon a «Lomnicz» és «Bethlenház» nevű szállókban 10%-os kedvezmény élvezhető.

44. Matlárházán a szobaárakból 15%-os kedvezményt kapnak éjjeli szállásnál.

45. A zöldtavi «Frigyes» menedékházban éjjeli szállásnál 33%-nyi árelengedés van.

46. Barlangliten a földényben a szobaárakból 10%, az elő- és utóidényben 30%-nyi engedmény kapható.

47. Lucsivnafűrdő a szobaárakból 15%-os kedvezményt nyújt.

48. Az újonnan belépő tagok az egyesületi Évkönyv régebbi évfolyamait kötetenként 60 fillérért kaphatják.

49. 10% kedvezménnyel megkaphatják az egyesületi tagok dr. Bruckner Győzőnek: «Késmárk sz. kir. város műemlékei» cz. munkáját, ellenben 15% engedménnyel «Késmárk und die Familie Thököly» cz. tanulmányát.

50. Ránkfűrdőn az egyesületi tagok az elő- és utóidényben 10%-nyi, a földényben 20%-nyi kedvezményt kapnak a szobaárakból.

Dr. Bruckner Győző,
a M. K. E. titkára.

Az O. M. K. E. egy esztendeje.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés most kiadott évi jelentésében részletesen beszámol arról a nagyarányú és sokoldalú tevékenységről, a melyet ez az agilis, életerős és egyre nagyobb arányokban fejlődő országos egyesületünk a múlt esztendőben is kifejtett. Köteles gonddal, törhetetlen eréllyel és lelkiismeretes körültekintéssel védelmezte az O. M. K. E. a lefolyt esztendőben is a kereskedők jogos érdekeit, a melyeket azonban mindenkor összegegyeztetni törekedett általános gazdasági érdekeink egyetemes igényeivel. Az Egyesülés, programjához híven, állandóan arra igyekszik, hogy a kereskedelem boldogulását nemcsak a kereskedők speciális igényeinek felkarolásával, hanem általában gazdasági erő forrásaink fejlesztésével, az általános jólét elősegítésével mozdítsa elő. Épp azért az O. M. K. E. működése a lefolyt esztendőben is nemcsak a kereskedőket szorosan érintő kérdésekre, hanem gazdasági életünk minden fontosabb mozzanatára kiterjedt.

Bevezető részében a jelentés a belpolitikai viszonyokkal, az államháztartás helyzetével és a kereskedelem-ellenes irányzattal, valamint a közelgő képviselőválasztások esélyeivel foglalkozik. Ezzel összefüggésben részletesen beszámol arról a nagyarányú akcióról, a mely most, az O. M. K. E. kezdeményezésére, abban az irányban folyamatban van, hogy a kereskedő-osztály megszerezze a törvényhozásra azt a befolyást, a mely megfelel a kereskedelem jelentőségének a nemzet gazdasági életében. Sorra veszi azután a jelentés az Egyesülés folyó tevékenységét, a mely kiterjedt a bel- és külkereskedelemben minden fontosabb kérdésre, a külkereskedelmi szerződésekre, a Boszniával és Törökországgal való üzleti relációknak fejlesztésére, a közlekedési ügyek nagy komplexumára, az új törvénytervezetek egész sorának előkészítésére, úgyszintén a már életbe lépett törvények, mint a mértéktörvény és a bortörvény visszasságainak enyhítésére s e törvények esetleges revíziójára. Az ipari közigazgatás terén nagy munkát végzett az O. M. K. E., különösen a kiskereskedőket illető ügyekben. A szakminiszterek számos javaslatát

vettek figyelembe. Sikerral járt el vasúti ügyekben, posta- és telefonügyekben. Az Egyesülés kebelében működő Gabonakereskedők Szövetsége is élénk tevékenységet fejtett ki. Tagjai részére díjmentesen jár el az O. M. K. E. minden, az Egyesülés hatáskörébe tartozó ügyes-bajos dolgaikban. A 40 koronán aluli követelések beszedése végett külön szervezetet létesített. Díjmentesen megküldi a tagoknak az Egyesülés hivatalos közlönyét, továbbá a karácsonykor megjelenő Kereskedők Évkönyvét. A Dunagőzhajózási Társaság és a M. kir. Folyam- és Tengerhajózási Társaság hajóin a tagok utazási kedvezményben részesülnek.

A hazai kereskedők nagy bizalommal és ragaszkodással fordulnak egyre sűrűbb csoportokban az O. M. K. E. felé, úgy, hogy a taglétszám a múlt évben is jelentékenyen emelkedett. A lefolyt esztendőben Budapest székesfőváros és a vidék több nagyvárosa is belépett az O. M. K. E. alapító-tagjai közé. Az Egyesülés országos szervezete fokozatosan erősödik és mindinkább jobban kiépül. A múlt évben öt új kerülete alakult meg az O. M. K. E. nek, a melyekkel a kerületek száma 50-re nőtt. A kerületek nagy buzgalommal vesznek részt a központ tevékenységében, úgyszintén teljes erővel istápolják a helyi érdekeket. A közel jövőben országos jelentőségű szerep vár rájuk, az ő feladatuk lévén, hogy a közelgő képviselőválasztások alkalmával a kereskedők magatartását irányítsák. Az O. M. K. E. évi jelentése végül meleg szavakban mond köszönetet a sajtónak azért a támogatásért, a melyben az Egyesületet a lefolyt esztendőben is részesítette.

EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR.

Nagylelkű alapítvány. Gr. Andrássy Dénes, Körünk tiszteleti-tagja, a jóságos lelkű főúr, a kinek nevét oly sok ember, oly sok testület emlegeti áldva, az Eperjesi Széchenyi-körnek örök alapítványként 1000 (ezer) koronát küldött, méltányolva a nemes hivatású, szépmúltú Kör áldásos működését. A páratlan nagylelkűségért ez úton is leghálásabb köszönetünket fejezzük ki nemesszívű pártfogónk iránt.

A Széchenyi-kör által tervezett műkedvelői előadást a Kör elnöksége — tekintettel a küszöbön álló ünnepekre és a szintársulatnak legközelebb Eperjesre való érkezésére — június elejére halasztotta el.

H I R E K.

— Áthelyezés és kinevezések.
A király *Fatocsk*a Jaroszláv bártfai járásbírónak a kisszebeni járásbíróshoz leendő áthelyezését engedte; dr. *Oszvald* Károly ungvári törvényszéki jegyzőt pedig a bártfai járásbíróshoz albíróvá; a belügyminiszter *Belicsky* Kálmán eperjesi jogakadémiai, végzett hallgató, betléri lakost a határrendőrséghez fizetés nélküli segédfogalmazóvá kinevezte.

és rokokó hullámvonalakban záródó oromfallal (róm. kath. parochia: Fő-utca 85. sz.).

Legnevezetesebbek: A kettős telken épült Rákóczi—Gallotsik-féle ház (Fő-utca 86. sz.) a XVII. század első feléből. Ez II. Rákóczi Ferenc udvarháza volt. Ezt jelzi az emléktábla is. Nagysárosi elfogatása után egyidőre ebbe a házba internálták.

A Rákócziaknak — a kik a linczi békétől fogva Sárosvármegyének örökös főispánjai voltak — ezen székháza I. Rákóczi György korában már készen lehetett, s ez az erdélyi fejedelem itt kötötte meg 1633. szept. 28-ikán a bécsi udvar megbízottáival (Eszterházy nádorral) az eperjesi békét. Városunk házai közt a legszebb s úgy félkör alakban kivált lapokkal összekötött és zsinórszerű, textil végződésekre emlékeztető oromdíszeivel, mint számos karcú és változatosan tagozott fülkéivel, három kiugró zárt erkélyével s a pár évvel azelőtt az Iparművészeti Iskola növendékeitől készített levél- és virágsoros szgrafittóival a legelevenebb hatású. A külföldi kiállításokon is főbb részleteivel a felsőmagyarországi renaissance stílus tipikus képviselőjéül szolgált a magyar kiállítási pavilonokban. Hajdan nyílt, földszinti oszlopcsarnokát híhetőleg a múlt század második felében annak körülbelül kétharmadnyi szélességét betöltő üzleti bolthelyiséggé alakították át, a melyben a három sima törzsű — húsos levelekből alakított, pártával és felette stilizált liliommal ékesített fejű — oszlop eredeti helyén most is látható. Az emeleti helyiségeket elválasztó falból még kilátszanak a kecses oszlopok kompozita volutás fejei húsosan megmintázott tölgyfalombokkal. Az udvari szárnyakat arkádós folyosók és loggiák teszik jellegzetessékké.

Ezen házhoz csatlakozik észak felől a keskenyebb s szintén XVII. századbeli ház (Holénia-féle, Fő-utca 88. sz.), zömökebb tagozású oromfalával, hasonló díszítésművel s ezeken kívül a félköríves fülkék alatt erősen kiugró, konzolos, cserépfedeles párkányával. Emeleti ablakait a múlt századi átalakításakor empire-ízlésű stucco-kerettel díszítették.

A Rákóczi-háznak déli szomszédja a Werther-féle ház (Fő-utca 84. sz.) oromdíszei nélkül két sor kisebb — pillérkével elválasztott — félköríves fülkéivel, ezek felett egy ovális kopott álszgrafittó festménnyel, a mely, — egyesek nézete szerint — Szent-Lipótot ábrázolja, a ki egyik kezében zászlót, a másikban templomot tart.

Mellette van a Kerényi- (most Goldberger-féle Fő-utca 82. sz.) ház renaissance-barokk homlokzattal, négy, hosszan elnyúló, stilizált delfinnel koronázott oromfalával, a melyet két sorban toszkán szabású fejjel bíró, fölfelé vékonyodó féloszlopok — (a felsők kisebbek, az alsók nagyobbak) — fent öt lent, három mezőre osztanak. Ez utóbbiak közül a két szélsőt a padlás szelelőnyílásai felett két kagyló díszíti. Az öt kisebb mező közül kettőben két közbeeső, négy kör-szelettel határolt s négyfűlű vázát magában foglaló nyílás és valamennyi nyílás felett jobb- és balfelől két-két stucco domború művi szárnyas kerubfély látható. Állítólag 1670-ig városháza volt. Méltán vonja magára figyelmünket a pitvarban látható, zöldre festett, gyönyörű csúcsíves stílusú ajtókeret sűrű tagozásával, epervirágaival és két, szintén epervirágot feltüntető címérével, a melyek közül az egyikből a másikba átnyúló kéz II. (Vak-) Béla kezét szimbolizálja.

A XVII. század harmadik negyedében épülhetett a Thrór-féle (Fő-utca 69. sz.) ház. A felsőmagyarországi renaissance stílus második korszakából való a fantasztikus ormokból álló koronázat nélkül. A szőlőlombokat ábrázoló álszgrafittókkal befestett oromfalát az erősen kiugró konzolos párkány felett toszkán szabású, fölfelé vékonyodó, karcú, magas féloszlopok hat keskeny mezőre osztják. Ezeket felső végükön tompa csúcsos ívekből összerótt szalag szegélyezi. Az ezen részlet fölötti vonalon «Concordia parvae res crescunt — In Gottes Segen ist alles gelegen — discordia maximae dilabuntur»-felirat olvasható.

Az átmenetet a renaissance-barokkból a felsőmagyarországi barokképítészetbe a Lerner-ház (Fő-utca 46. sz.) mutatja. Az erősen kiugró konzolos párkány fölötti oromfalnak középső, háromszögletes ormát két fölfelé vékonyodó fél és egy közbeiktatott csonka oszlop tagolja. Tőle kétoldalt egy-egy vázát tartó félköríves összekötve van a középsőnek felét kitevő egy-egy orom két-két féloszloppal. A vázak alatti falmezőben egy-egy kagyló dísz látható. A lépcsőfeljárón két, illetőleg három oszlopot látunk. Az emeleti pitvar falában levő, közel egy méter magas fülkéjének vasrácsa a XIV. vagy a XV. századból való.

Felsőmagyarországi stílusban épült az Urbán-féle (Fő-utca 75. sz.) ház, a melyet a XVII. században kétemetessé bővítettek ki. Erősen kiugró konzolos párkányát 1819-ben erkélyre használták föl és kovácsolt mellvéddel látták el. Említést érdemel a pitvarban a lépcsőfeljárónak két, hullámvonalas törzsű oszlopa s a dűsan tagozott párkánnyal bíró kő ajtókeret. Udvari homlokzata első emeletén három, fél-

— **Nyugdíjazások.** A király lg. Mikulic-Radecki Valér vezérőrnagynak — a 67. sz., eperjesi gy. ezred előbbi parancsnokának —, meg Halfar Győző 5. sz. gy. ezredbeli ezredesnek állandó nyugalomba helyezését elrendelte. Együttal az előbbinek az altörzsnagyi czímet és a Lipót-rend lovagkeresztjét, Halfarnak pedig a 3. oszt. vaskorona-rendet adományozta.

— **Bizalom főispánunknak.** Sárosvármegye közigazgatási bizottságának március 14-iki ülésében Bornemissza Lajos bizotts. tag, napirend előtt felszólalván, visszapillantott Semsey Boldizsárnak, vármegyénk főispánjának, kormányzata óta eltelt négy évre, és örömmel konstatálta, hogy, bár az országban a politikai életet a gyűlölködés és személyeskedés bántotta, törvényhatóságunk a békés fejlődés útján van. Ezen fejlődés tekintetében az oroszlanrész főispánunkat illeti. Midőn tehát főispánunk most, a rendszerváltozás alkalmával, a miniszterelnök kérelmére állását megtartotta, és a nemzeti munkapártba belépett, indítványozta, hogy a közigazgatási bizottság főispánunknak — az ő önzetlen, jóakaró és részrehajlatlan tevékenységéért — elismerését nyilvánítsa és a jövőre nézve bizalmáról biztosítsa. Bornemissza javaslatát a majdnem teljes számban együttlevő bizotts. tagok eljenzéssel és helyesléssel elfogadták. Semsey főispán válaszában kiemelte, hogy ő a maga részéről ezen kérdésen átsiklani kívánt, de tény, hogy a főispáni megbízatást továbbra is megkapta, mi reá nagyon megtisztelő. Ő ennek utána is a békés fejlődés útját fogja követni, a békét megzavarni nem kívánja, s ha az netán mégis megzavartatnék, ez bizonyára az ő kívánságán kívül első okból fog történni. A bizalom nyilvánítását köszöni. A bizottság a főispán kijelentéseit élénk eljenzéssel vette tudomásul.

— **Egyházi közgyűlés.** Az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyház március 20-ikán, vasárnap d. u. 3 órákor a Kollégium orgonatermében rendes évi közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Az 1909. évi egyházi számadások megvizsgálása. 2. Az 1910. évi költség-előirányzat és egyházi adó megállapítása. 3. Új iskola építése ügyében az iskolaszék és egyháztanács javaslata. 4. Folyó ügyek és indítványok. Az új iskola építése ügyével az iskolaszék a napokban foglalkozott, és megállapította, hogy az elkerülhetetlenül szükséges. Igen szép és üdvös dolog volna, ha az egyház vagyonszámba tartja és esetleg más jóakarók a nagynevű Schmidt András által alapított iskolának fentartásához és fejlesztéséhez megfelelő összegű adományokkal járulnának.

— **Pályázat** van a kisszebenvidéki segédjegyzői állásra. A kérvényeket, a kisszebeni járás főszolgabírájához, márc. 23-ikáig kell benyújtani.

— **Az eperjesi függetlenségi párt választmánya** hétfőn ülést tartott A választmány önmagát dr. Mikler Károlylyal és Petrasovszky Leóval kiegészítette. A Justh Gyulához a jelölés stb. ügyében menesztendő küldöttségbe dr. Csatory Ágost elnököt, dr. Szeihlo János alelnököt, dr. Rosenberg Mór titkárt s dr. Flórián Károlyt és dr.

Mikler Károlyt vál. tagokat választotta meg. Végül a legutóbbi nagygyűlés határozata értelmében tartandó népgyűlésnek előkészítésével foglalkozott.

— **A választójog nemzeti reformja** ügyében Budapesten, márc. 19-ikén, a Vigadó nagytermében megtartott országos gyűlésnek elnöke gr. Dessewffy Aurél, egyik társelnöke dr. Berzeviczy Albert volt, a rendező-bizottság tagja többek közt: Bujanovich Gyula, Bujanovich Sándor, gr. Dessewffy Emil, br. Ghillány Imre, Hammersberg László, dr. Obetkó Dezső, Péchy Zsigmond, dr. Réz Mihály, Szentiványi Árpád, Szinyei Merse Félix, Szmercsányi Jenő.

— **Svárdström Valborg Eperjesen** április 4-ikén, este 8 órákor a Vigadóban rendezti hangversenyt, Tarnay Lajos-, az Országos Zeneakadémia tanárának zongorakísérete mellett. A jóhírnévű dalénekesnő legutóbb Kassán is szép sikert aratott. Több dalt magyar nyelven is fog énekelni. Jegyek — 2, 3, 4, 5 és 6 kor.-jával — Theisz Ármint üzletében válthatók.

— **A Rákóczi Kath. Kör** szépen sikerült estély keretében ünnepelte meg az 1848-as idők emlékeztétét. Az ünnepélyt a Kör dalárdájának éneke nyitotta meg. Az immár négy év óta fennálló dalárda már másodjában mutatta meg, hogy Moyzes Miklós energikus és szakszerű vezetése alatt a Felvidék legjobb dalárdái közé számítható. Két énekszámmal szerepelt az énekkar, s mindkettő jól sikerült. Bulissa József szavala után Weszperényi Dénes igazán magas színvonalon álló zongorajátékában gyönyörködhetett a magasabb művelzetet kedvelő közönség; az ifjú művészek még ráadásul is kelle szolgálnia. Az ünnepi beszédet dr. Dessewffy István tartotta, a ki visszapillantást vetvén a nagyidők eseményeire, az azokból való okulást, s a mai nehéz viszonyok között mérséklést, a mások meggyőződésének, jószándékának tiszteletét, becslését mondta szükségesnek. Beszédét sokszor szakította meg helyeslés. Az ünnepélyt a kir. kath. főgimnázium zenekarának magyar népdalegyvelege és frenetikus hatással előadott Rákóczi-indulója zárta be.

— **Akántori és tanítói teendők** összhangba hozása ügyében Sárosvármegye közigazgatási bizottsága, a mint mi már említettük is, a kormányhoz fölterjesztést intézett. Erre nézve egyes fővárosi lapokban téves közlések jelenlétét meg, jónak látjuk a dr. Tergina Gyula kir. tanfelügyelőnek a bizottság által elfogadott indítványát közölni. Ez így hangzik: «Bár a múlt év I-ső feléről szóló jelentésünkben örömdetes tényként jelentettük, miszerint a felekezeti elemi népiskolák az új törvény szellemében haladnak, nemzeti irányú munkásságuk ellen kifogás nem merült fel, a mennyiben a magyar nyelv és nemzeti szellem terjesztésében az áll. el. iskolákhoz hasonló munkásságot fejtenek ki, mindazonáltal nem hagyhatjuk érintetlenül ama, bár szórványosan előforduló eseteket, hogy egyes felekezeti iskoláknál a tanítók, mint kántorok, ebbeli működésükkel, melynek teljesítése sok esetben tanítási időre esik, iskoláikban mu-

lasztanak, miáltal a szépen megindult folyamat, illetőleg az új népoktatási törvénnyel meghatározott feladat az egész tankörületben való egyöntetű, illetve egyidőben való és fokozatos végrehajtása helyenkint késedelmet szenved. Épp ez okból oda terjed javaslatunk, hogy, a fennebb vázolt hátráltató akadályok megszüntetése végett, kerestessék meg a közsökt. kormány aziránt, hogy az illetékes egyházmegyei felekezeti hatóságok intézkedjenek arra nézve, hogy az egyházi funkciók, lehetőleg és az adott körülményekhez képest, oly időben végeztessenek, hogy az illető tanító, mint kántor, iskolájában ne mulasszon. Eme kormányintézkedés annyival is inkább kívánható, miután tankörületem csaknem összes felekezeti iskolái, úgy egyenként, mint együttesen, tetemes tanítói fizetés- és korpótlék-kiegészítő államegélyt élveznek, melynek ellenében joggal követelhető a törvény szigorú és pontos betartása, valamint a tantervnek az előírt időben való végrehajtása.»

— **Hangverseny.** A helybeli állami tanítóképző-intézet felsőbb évfolyamú ifjúsága március 10-ikén a tornacsarnokban, Moyzes Miklós tanár ismert szakavatott vezetése mellett, a növendékek kirándulási alapja javára rendkívül sikerült hangversenyt rendezett, a melynek mindenegyes pontja becsületére válik a rendezőnek és szereplő ifjúságnak egyaránt. Különösen a Moyzes tanár által vezetett énekpontok mesteri kivitelűek voltak a maguk nemében. Ilyen volt az ő átdolgozott 3 magyar népdala, a katonai zenekar által kísért nőikar s a Szent-Annatavi regés nőikar az intézeti énekkar kifogástalan előadásában. Igen sikerült volt Barcsy és Gáthy szavala is. A zongora-harmóniumi játékok is igen kedvesek és meglepők voltak. A Gáthy és Kellner által előadott Nocturne, az Ilencsik, Mészáros és Perényi igen ügyes, Mozart-féle hatkezes zongorajátéka, a Böhm E. és Gamauf É. által előadott Brahms-féle magyar népdalok és a harmóniumon és zongorán Dobrossy, Szutórisz és Barcs által összhangzatosan előadott Svéd nászinduló nagyon kedves pontjai voltak a gazdag és változatos műsornak, s a szépségközönség a legnagyobb elismeréssel és élvezettel távozott a hangversenyről. A növendékek nagymérvű elfoglaltatása mellett kiváló elismerést érdemel Moyzes tanár buzgóssága a szép énekpontok valóban művészi kivitelű begyakorlásáért.

— **Március 15-ike** Eperjesen ez évben is méltó megemlékezés- és ünnepélynek központja volt. Az előestén a jogakadémiai ifjúság a «Hungária»-népkerttől kiindulva a Fő-utcán végig, zenés fáklyásmenetet rendezett. Az óriási számú tömeg a «Fekete Sas»-szálloda előtt megállapodott és ennek erkélyéről Petrasovszky Leó g. kath. polg. isk. igazgató a néphez igen szép, hazafias beszédet mondott. Március 15-ikén d. e. a kir. g. kath. tanítóképző, a kir. kath. főgimnázium, a Rákóczi-kör és a Kollégium rendeztek ünnepségeket. Ez utóbbin különösen nagy közönség vett részt. Kitént Uhlarik József jogásztudományi elnöknek szépen előadott megnyitója, Karpáti János theol. test. elnöknek tartalmas ünnepi be-

körívben záródó nagyobb, — a második emeleten csak balfelén három keskenyebb nyílást, — ugyanitt oldalt és jobbfelől az ablakok felett pillérkékekkel tagozott árkaos vakfalkéket tüntet fel. Ezek folytatódnak a szomszéd háztetők felőli oldalfal felületén is.

A fő-utcai 119. sz. — most katonai raktáru szolgáló (egyések szerint szintén Karaffa-féle) — ház a XVII. századból való. Ezt bizonyítja az udvari épület földszinti pitvarából egy helyiségbe vezető ajtó gerendázatán talált felirat az országos híru eperjesi harangöntőtől: Georg Wierd A. 1634. Emeletén az utcai szoba előtt terasz van. Az udvari emeleten élénken tagozott konzolokon nyugvó folyosó fut végig. Ezen folyosó és az utcai szobák közé esik az áttört boltozatú kapualj végében a lugasszerű — négy oszlopon nyugvó — emeleti tornác. Az utcai szárny folyo-

sóját az udvarival összekötő lépcsős áthidalást oszlopok tartják. Az udvari folyosó, a szomszédház falával összekötve, mintegy nyolcz-kilencz méter hosszú terraszszá bővül ki. A ház pitvari, illetőleg udvari ajtainak és ablakainak kőkeretei renaissance-stílusúak. A pitvar boltozatán stucco-maradványok vehetők észre. A lépcsőfeljárón egyszerűbb oszlop látható. Érdekes ezen háznak emeleti pinceszéje.

Lokális változatú, háromszögletes oromfallyal van díszítve a Vandernáth-, jelenleg Schmidt-féle (Fő-utca 55. sz.) ház, a melyet, az oromdűszben látható címerszalag felirata: «Illustris dominus Wolfgangus Vécsey de Hajnácskó renovari curavit anno 1780.» szerint, 1780-ban újították meg, illetőleg a XVII. századbeli épületből akkor alakították át úgy, hogy a kassai városházának kicsinyített és a felsőmagyarországi renaissance

hagyományainak szellemében módosított más lett. Kőből faragott, ívelt kapubéletét tallermotívumokból összerótt ékítmények díszítik. Az emeleti, kettős parkányt két nyulánk sarokpilléren s konzolokban végződő ataszok tartják. Az emeleti ablakok háromszögletes fűrészfogas parkányának mezejét lapos domborművi fejek díszítik. Az oromfalat kétfelől, az 1887. évi tűzvész után helyreállított ballustrád környezeti végeken egy-egy vázával. Az oromfal belsejét díszes címér foglalja el. Az oromfal tetején török fejet tartó, magyar vitéznek kőből faragott alakját látjuk. Formás konzolokon nyugvó empirestílu, díszes vasrácsozata később készült.

A XVIII. század második felében több házunk homlokzata átalakításokon ment át, úgy, hogy az oromfal a kettős fényeregetető hajlását követve, barokk-üzű

Gümőkór (tüdő)

Köhögés, számarköhögés, influenza és a légzőszervek bajainál az orvosi kar kiváló eredménnyel alkalmazza a

SIROLIN „Roche“-t.

SIROLIN „Roche“-t kellemes íze és kiváló hatása tolytán szívesen veszik az összes gyógyszerárakban eredeti SIROLIN „Roche“ csomagolást kérjünk és határozottan utasítsunk vissza minden pótkészítményt.

Sirolin irodalmat E. 18 kívánatra ingyen és bérmentve küld F. Hoffmann-La Roche & Co. — Wien III I. Neulinggasse 11.

széde, *Dancs* Andornak ügyes szavai, ki *Csengey* Gusztávnak általános, nagy hatást nyert és erre a napra írt költeményét adta elő és *Rosta* Pál joghallgatónak befejező beszéde. Márczius 14-ikén este és másnap este a városi színházban a Joghallgatók Testülete díszelőadást rendezett. Ezt a *Csengey* Gusztáv, koszorús költőnk által külön e célra írt, «Márczius adusa» cz., gyönyörű óda nyitotta meg. Ezt *Ibrányi* Hanna, ez az istenadta tehetségű, költői lelkű műkedvelő-művész, szavalt. Óriási hatást keltett; lelkünk megkapta a pompás költeménynek gyűjtő, szűz minden szava, de a kitűnő előadás is. Közben felgördült a függöny és elénk tárult az ódát megismerlyesítő, igazán meglepően szép előkép. Ezt *Ludmann* Paula tervezte, rendezte valóban nagy tehetséggel és fáradhatatlan gonddal; a siker nem is maradt el. Az előképben több férfiú és a következő hölgyek szerepeltek: dr. Müller Bertalané («Hungária»); Jeney Lenke («nemző»); Körtvélyessy Aranka, Dobay Ilma és Meliorisz Mária («génuszok»); br. Ghillány Gizi («áldozatkésztség»); Tergina Emmy («főúri hölgy»); Dobay Mária és Peterlongo Ida («magyar nők»); Baán Ady («kis angyal»). A tableau igen nagy hatást keltett; számos újrászás következett be, mialatt lelkesen éltették *Csengey*, *Ludmann* Paulát és a szereplőket. Ezután *Farkas* Sándor, zenekarának élén, valóban kitett magáért: gyönyörűbbnél gyönyörűbb nótákat játszott el s a színházat mindkét alkalommal betöltő közönség élvezettel hallgatta azokat. Majd *Tóth* Kálmánnak «A király házasságát» cz., háromfelvonásos vígjátéka került színre, a melyet *Vöröss* Sándor rendezett, és első sorban neki köszönhető, hogy az előadás oly szépen sikerült. *Thomae* Aladárné az özvegy királyné szerepében pompás alakítást nyújtott, és hatását imponáló megjelenése, gyönyörű öltözéke még inkább fokozta, mit a közönségnek gyakori tetszésnyilvánítása is igazolt. *Blažek* Olga a hercegnő szerepében egészen jól beleélt magát, igen szépen játszott és szépsége a színpadon is nagyon előnyösen érvényesült. *Divald* Klári a bán leánya szerepében rendkívül vonzó, bájos volt és, dacára, hogy ez legelső szereplése volt, igen szép sikert aratott. A férfiak közül ki kell emelnünk *Renvert*, *Uhlarikot*, *Elsászt*, *Rostát*, *Milutinovicst* és *Spányit*, a kik ügyes játékaik, helyes hangsúlyozásuk által különösen kitűntek; de a többiek is hozzájárultak a sikerült együtteshez. A közönség soraiban láttuk — családjaikkal — a többek közt a következő hölgyeket: br. Ghillány Imréné, br. Ghillány Józsefné, *Ibrányi* Lászlóné, dr. Kádás Miklósné, *Bánó* Tiborné, *Uhlarik* Mátyásné, br. *Rudnyánszky*né, *Grynaeus* Gézáné, *Berzeviczy* Emmy, *Bielek* Lászlóné, *Szekeress* Dezsőné, *Krayzell* Aladárné, dr. *Kenéz* Sándorné, *Betlenfalvy* Rezsőné, dr. *Tergina* Gyuláné, *Körtvélyessy* Béláné, *Dessewffy* Pálné, *Roskoványi* Miklósné, *Péchy* Zsigmondné, *Baán* Gézáné, *Jeney* Józsefné, *Unger* Geizáné stb. A második előadást a «Fekete-Sas» éttermében társasvacsera követte, a melynek során a figyelmes jogászfűjűség,

a mely előzőleg már a szereplő hölgyeket gyönyörű csokrokkal lepte meg, *Vöröss* Sándor főrendezőnek és az estély támogatására fölkért dr. *Obetkó* Dezsőnek pedig gyönyörű babékoszorúkat ajánlott fel, széles szalagjokon ezzel a felirattal: «A Joghallgatók Testületének őszinte hálája». A bankett folyamán dr. *Obetkó* Dezső a szereplő hölgyekre és a rendezőségre felköszöntőt mondott, nagy elismeréssel hangsúlyozván, hogy ők a hazafias eszme és a művészi cél szolgálatában igazán szépet, emlékezeteset alkottak. A vacsorát hajnalig tartott táncz követte. — A két előadás tiszta jövedelme körülb. 300 koronát fog kitenni.

— **Húsvéti tojások**, magyar gyártmányú illatszerek és locsolók *Theiss* Árminnál Eperjesen, Fő-utca 58. sz. alatt nagy választékban, olcsón kaphatók.

— **Műkedvelői premiéreszín-előadás.** Bemut tót hirdettek a talragaszok, a mi mindenestre ritkaságszámba vehető. Eperjesen alig birunk visszaemlékezni hasonló jelenségre. Tíz évvel ezelőtt *Klein* Bélának egy vígjátéka került színre szintén premiére gyanánt, de, emlékeztünk szerint, az akkor éppen itt időző hivatásos színészek közreműködésével. A márcz. 14-iki «Tennisbajnok» előadásáról kétféle szempontból kell megemlékeznünk. A darabról, mint irodalmi alkotásról, s az előadók játékáról. *Dzurányi* László a prózai részét, *Gal* István a verseket írta s *Egyed* Aladár a zenét szerette az utóbbiakhoz. A szerzők mindegyikét ismerjük egyik-másik tehetsége révén. *Gal* István tárczái hírlapban jelennek meg. *Dzurányi* László munkatársa a *HEHEHE* című, részben szépirodalmi hetilapnak, s többnyire verseivel tette nevét ismertté. *Egyed* Aladár zenei képességeiről szintén hallottunk már. Nem tudjuk, vajjon ennek-előtte próbálkozta-e ezek az ifjak a színműírás terén; a nálunk színrekerült szindarabról ennél fogva csak miut első kísérletről lehet megemlékeznünk. Számottevőnek legkevésbé sem mondhatni, s bizonyára a szerzők maguk sem tekintik feltűnő alkotásnak a «Tennisbajnok»-ot. A fiatal madarak szárnypróbálgatásához kell hasonlítanunk; vágis fölfedezhető benne a jövőben megnyilatkozó mesteri vonás, de egyelőre még telítve a szárnypróbálgató fiókmadár kedves erőlködéseivel, ügyetlenkedéseivel. Meséje sovány. *Árvay* Feri — a ki azonfelül szülők nélküli árva — híres a tennisjátékról, a miben országos bajnokságot is nyert. *Bánváron* lakó ismerősei tennisversenyt rendeznek, s őt is meghívják. Ő elutazik s ott beleszeret *Abaffy* Eleonorának, egy vénkisasszonynak nevelt leányába: *Loncsiba*, de, mert a vénkisasszony a léha tennisjátékot nem szenvedheti, *Loncsi* unokahugát sem akarja a tennisbajnokhoz hozzáadni. Időközben *Árvay* elajándékozza vagyonát nyomorgó művészeknek, képviselőnek választatja meg magát s ezzel meggyőzi *Abaffy* Eleonorát, hogy ő, tennisbajnoksága ellenére, derék ember, s az eljegyzés megtörténik. Már ez a kis történet is elárulja azt, hogy a szerzők túlkönnyűnek vélték a feladatot. Úgy látszik, mintha önmaguk észrevették volna

a mű befejezése után, hogy ez a szindarab nem illeszhető bele a színműfajok egyik osztályába sem. Ezért adták neki a «dalos színjáték» nevet. Alighanem az operettek szerkezete nyomán indultak, legalább a karénekek, kettős és egyes énekszámok erre vallanak, annál inkább, mert, az operettekhez hasonlóan, a darab cselekményének egyes részei ezekbe az énekszámokba vannak belefoglalva, holott a dalos színműveknél a dalok a cselekvényt előbbre nem viszik, csak a darab hangulatosságának eszközei gyanánt szerepelnek. A «Tennisbajnok» tehát az operett és a dalos színmű között foglalja helyét, s ez a felemás minőség okozta, hogy karaktere felismerhetőleg ki nem domborodott. A darab cselekményére befolyást nem gyakoroltak a mellékjelenetek, mint: *Szellő* Anasztáz reménytelen szerelme, azután házassága, alkudozása az ócskás *Dávid* cigánygyal; *Piskóta* Gyuzsi szerelmi vallomása stb. Pedig ennyire laza szerkezetűnek nem szabad színműnek lennie. Csak e mellékjelenetekkel lehetett a darabot három-felvonásos darabbá tenni. E nélkül, igen szépen s talán nagyobb tökélyvel elfért volna egy felvonásban. Nem lehet azonban elvitatni a fiatalos bájt, az ultramodern irányzatú eltérő, úgynevezett fehérséget, de különösen a versek gördülékenységét s azt, hogy a dalok kedves, fülbemészó melodiával bírnak. A darab inkább talán a zenéje révén gyakorolt a közönségre előnyös benyomást. A szereplők játéka meglepően tökéletes volt. *Hódinka* Alice igen jól adta a házastárs természetű vénkisasszonyt. *Hegymeghy* Anna, a szerelmes *Loncsi* szerepében, kedves alakítást nyújtott. *Antal* Pál és *Váradi* Aladár a gyakorlottabb műkedvelők benyomását keltették, előbbi a cím szerepében, az utóbbi pedig mint *Szellő* Anasztáz költő. Tetszést aratott *Földi* Viktor kellemes hangon elénekelt kupléjával és játékaival egyaránt.

Ügyes volt *Hübschmann* Malvina és *Váradi* Aladár táncza. Üde, élénk játékaival általános tapsokat aratott *Kribel* Eta. Rokonszenves megjelenés volt, *Hantos* szerepében, *Reiss* Sándor. *Kribel* Aladár kitűnően adta a pesti jogászt s *Szabó* Miklós a kadétot. *Kribel* Berta, *Demeter* Aline, *Gallé* Adrienne, *Hegymeghy* Gabi, *Balogh* László, *Valkovszky* György sikerült úgynevezett tömegjelenetekben szerepeltek s a karénekek előadásával arattak tapsokat. A darabnak kell tudni, hogy nem nyílt alkalmuk kiválóbb érvényesülésre.

Meg kell emlékeznünk még *Hoffmann* Ferencz karmester és a katonazene közreműködéséről. Tudunkkal csupán a főpróbán volt a szereplők és a zene együttes próbája. S talán ezért történt, hogy nem «vágott» a dolog az egyik karéneknél. Az éneklők elsiettek, úgy, hogy korábban volt vége az éneknek, mint a zenekíséretnek. Egyebekben elismeréssel kell nyilatkoznunk a katonazene élvezetes zenéjéről s a karmester ama tényéről is, hogy a közönséget a felvonásokközök tartama alatt is szebbnél-szebb zenedarabok előadásával szórakoztatta. Sokan felsóhajtottak, hogy miért nincs ilyen zenében részünk a szintársulatok előadásain is. A «Tennisbajnok»-ot márczius 19-ikén megismételték. —

— **Köszönet.** Az eperjesi áll. tanítónőképző-intézetnek márczius 10-ikén tartott jótékony célú hangversenye alkalmával következő felülfizetések történtek: 5 kor.-val: dr. *Holénia* Gyula; 4 kor.-val: *Sziklai* Henrik; 2 kor.-val: özv. *Kadlec* Józsefné, *Korbély* Géza, *Holénia* Béla, dr. *Szlávik* Mátyás, *Feketéné* Hofbauer *Izabella*, *Péterfy* Kata, *Udvarhelyi* Etelka, *Fleischmann* Mór, *Parkányi* Gyula, *Eröss* Károly, *Vöröss* Sándorné; 1 kor.-val: *Ludmann* Paula, *Klein* Béla, *Kassay* István, *Schroepfer* Antal, *Obál* Béla, *Palyó* Mihály; 50 filléjjel *Sándor* Gerő, *Kovács* Levente. Fogadják a nemesszívű adakozók az intézet hálás köszönetét. Eperjes, 1910. márcz. 11. *Düss* Mária, igazgató.

— **A túrista-estély,** a melyet a M. Kárpátgyűlés Eperjesi Osztálya márcz. 17-ikén, a Kollégium nagytermében rendezett, igen jól sikerült. Díszes és nagyszámú közönség jelent meg. *Balpataky* Rózsika *Tompa* Mihálynak «A természethez» cz. költeményét, mely főleg a virágok szeretetét tárgyazza, vonzó előadásban, bájosan szavalt. Majd *Vöröss* Sándor, az Osztály titkára, felolvasta dr. *Cholnoky* Jenő kolozsvári egyet. tanárnak «Erdély» cz. utlírását. A felolvasás igen érdekes és ismeretterjesztő volt. Az író nem csupán laikus, de magasabb nézőpontból is kiindulva ismerttetett meg bennünket Erdély rész természet szépségeivel, s meggyőzöttünk, hogy hazánk ez a része mily sok természeti gazdagsággal és számos, szebbnél szebb vidékkel bír. A felolvasás, az előadónak jó hangsúlyozása és a gyönyörű képek, a melyeket *Peskó* Ödön vetített, általános tetszést keltettek. Végül *Pal* Margit hegedűn, *Vaccovszky* I. mélyhegedűn és *Moskovits* Béla zongorán triót adtak elő, a mely az estélynek méltó befejezésül szolgált.

hullámvonalakból álló, lejtős falvégződést nyert. Ilyen volt a *Ghillány*-féle (Fő-utca 66.) ház, a mely azonban legújabb átalakításakor régi oromfalát elvesztette. Hullámvonalas záródást tüntet fel a *Krayzell*-féle háznak (Fő-utca 68.) oromfala. Pitvara lépcsőfeljárójának oszlopa méltán köti le figyelmünket pompás technikai kivitelű fejevel, a mely csavart zsinór formájú szárral, hasonló kezelésű csigákkal bíró volutákkal s az oszlopfő alján stilizált tölgyfalevelekkel van díszítve.

Két telken épült a *Weiszlovits*-féle (Fő-utca 72. sz.) felsőmagyarországi barokk-stílusú ház, a melyen az oromfalszárnyak közé háromszög alakú oromfal foglal helyet, csúcsán bronzhermával. A ház jobboldali felének földszintje valamikor nyílt oszlopcsarnok lehetett, a minek bizonyossága a földszinti helyiségnek a pitvar felőli falából jórésztben kilátzó, azon két oszlop, a melyek legújabbban a falbontás alkalmával napfényre kerültek. Díszesebb fej jellemzi azt az oszlopot, a mely az emeletre felvivő (most alul a pitvar felől befalazott) lépcső végében van. A tőle jobbra eső, dúsan ékesített ajtókeret szintén szép renaissance-alkotás.

A felsőmagyarországi renaissance érdekes rokokó stílusában átalakításon ment keresztül a róm. kath. plébánia (Fő-utca 85. sz.), a kapu felett olvasható évszám szerint 1796-ban. Homlokzatának első-emeleti falát két, a felette lévő főpárkányon túli négy közbeeső pilaszter tagolja. Ez utóbbi öt közének mindegyikében egy-egy, ellipszisszerű vakfülke látható. Az oromfal kiemelkedő pontjait vázak ékesítik. Az első emelet közepén *Szent* Miklósnak, a főtemplom védőszentjének, életnagyságú stucco domborművé képe látható. Az épület fő-utcai belső része egy-egy ablakos, keskeny szobákkal, kétségtől még a jezsuiták korából való a XVII. századból.

Barokk-stílusú az oromfal a *Tahy*-féle (Fő-utca 90. sz.) ház, mely két telken épült, a felirat szerint 1819-ben. Az ág. hitv. ev. Kollégium épülete (Fő-utca 139. sz.) 1666/7-ben épült. Oromfalának mind a négy oldalát szabálytalan ötszög alakú, szélesen kezelt oromdíszek díszítették, a melyek az 1887. évi tűzvészkor elpusztultak, illetőleg az épület restaurálásakor azokat lerombolták.

A tanintézet tíz osztálylyal, *Pomarius* Sámuel igazgatása alatt, 1667. október 18-ikán nyílt meg. Jelenleg az ág. hitv. ev. főgimnázium, jogakadémia, teológia és tanítóképző-intézet van benne elhelyezve. Említést érdemel első-emeleti, impozáns, nagy díszterme a benne elhelyezett, mintegy huszonegyezer-kötetnyi — a néhai *Binder* Károly adományából is igen becses gyűjteménnyel gyarapodott — könyvtárral és, többi közt, a *Dessewffy* Arisztidet, az aradi vértanú sárosvármegyei szülöttét, ábrázoló, nagyméretű képpel. Úgyanott van a *Szirmay*-féle könyvtár mintegy húszezer kötettel. Az épület csarnokának oldalfalába két márványtábla van beillesztve a következő feliratokkal: «*Kossuth* Lajos: 1816—19.», «*Greguss* Ágost: szül. 1815. ápr. 27.» Kívül az épület északnyugati sarkába van illesztve az 1908-ban felállított, több méter magas márványemlék *Caraffa* áldozatainak emlékére, rajta a hóhérnak és egy áldozatának domborművű alakja, lent a huszonnégy kivégzettnek a névsora. Megjegyezzük még, hogy az 1673-ban, a jezsuiták idejében, alapított kath. gimnázium is egy időben (a XVII. században) majd az ág. hitv. ev. templom mellett levő elemi iskola földszinti helyiségeiben, majd az ág. hitv. ev. Kollégium épületében volt elhelyezve, s csak hosszú vándorlás után talált otthon a *Táborhegyen*, 1889/90-ben épült, kétemeletes épületben.

(Vége köv.)

- Vasutasok táncmulatsága.

A Gölniczvölgyi vasút iroda- és műszaki alkalmazottai március 28-ikán Gölniczványán jótékonycélú zártkörű táncmulatságot rendeznek. A tiszta jövedelem felét a vasutasok árvaházára, és felét a Gölniczványa r. t. város jótékony céljaira fordítják.

- Szalonkázáshoz töltények 9, 10 és 11 fillérével darabonként Theisz Árminnál Eperjesen, Fő-utca 58-ik sz. alatt kaphatók.

- Az eperjesi Cion-egylet ifjú-sági osztálya márc. 26-ikán, saját, összes termeiben (Nemzeti szálló, emelet) jótékonycélú, hangversenyyel és piknikkel egybekötött, zártkörű kedélyes estét rendez. Kezdeté este 8 órakor. Személyjegy 1 kor. 20 fill., családjegy 3 kor. A korlátozott számban kiadott jegyek előzetes árúítását Goldberger Henrik kereskedő (Fő-utca 82.) volt szives előállalni. Felülfizetések, tekintettel a jótékony célra, köszönettel fogadtatnak.

- Az E. T. V. E. közgyűlése márc. 13-ikán délelőtt tolyt le a városháza tanácstermében. Uhlarik Mátyas elnök megnyitván a közgyűlést, fölkerítte Dvorsak Győző titkár a választmányi jelentés előterjesztésére. Az előterjesztésben helyet foglalt az egyesület 1909. évi atletikai és tornászati működése, a czéllövésben s a játékokban elért eredményei. Az egyesületnek 124 tagja van. Vagyonával szemben kb. 4000 korona teher áll, a mely a játéktéri kerítés és tribün felállításából maradt fenn. A közgyűlés tudomásul vette a jelentést, megválasztotta az 1910. évi tisztviselőket és a választmányi tagjait. Elnök lett újból Uhlarik Mátyas; alelnökök: Dobias Ede és dr. Csatory Ágost; a többi tisztviselő és választmányi tag mind maradt a régi. A közgyűlés után választmányi gyűlés volt, a melyen tagnak újból felvették Antal Pál joghallgatót, határozattá lett azonkívül, hogy pünkösöd harmadnapján a tornaszövetségi verseny után czéllövőverseny is lesz. A czéllövést az idén újból Kollar Károly m. kir. honv. százados vezeti s gyakorlónapok csütörtökön, szombaton és vasárnap délután lesznek. A czéllövés kezdetéről a tagok külön értesítést kapnak.

- Pásztor cs. és kir. udvari szállító virágkereskedése — Budapest, VIII., Rákóczi-út 3. — képes árjegyeket kívánatra díjtalanul küld.

- Az Eperjesi Jéggyár Szövetkezet alakuló-közgyűlése március 16-ikán a városháza tanácstermében folyt le. Az egybegyűltek, Kraysell Aladár polgármester indítványára, elnöké dr. Setehlo Jánost, jegyzőkönyvvezetővé pedig Stark Zsigmondot választották meg. Dr. Setehlo János, vázolván a szövetkezés célját, felolvastatta az alapszabályok tervezetét, a melyet az alakuló-közgyűlés, többek hozzászólása után, elfogadott. E szerint a szövetkezet 2000 darab, 25-koronás üzletrészszel megalakult. Ebből eddig 1050 van jegyezve. Ezután a közgyűlés megválasztotta igazgatókúl: Kraysell Aladár polgármestert, dr. Holenia Gyula v. főrovost, dr. Müller Bertalant, Stark Zsigmondot, Palkovits Emilt, Mihalidess Lajost, Klein Izrael, Gubcsó Gyulát, Weiszlovits Miksát; a felügyelő-bizottság tagjaivá pedig dr. Eger Józsefet, Berger Samut és Sütanyi Bélát. A jéggyár, a melynek berendezését a Röck-gyár szállítja, június első napjaiban kezd meg működését.

- Az eperjesi m. kir. törvényszék új hivatalos órái. A m. kir. igazságügyminiszternek 1910. február 16-ikán 2.700—1910. I. M. szám alatt kelt és a kir. törvényszékek ügyvitelének egyszerűsítését tárgyzó rendelete f. év április hó 1-ső napján lép életbe. Ennek a rendeletnek 1-ső §-a értelmében az eperjesi kir. törvényszék kezelő-hivatalaiban, további intézkedésig, a hivatalos órák köznapon 8—3 óráig, vasárnapon és ünnepnapon pedig 9—12 óráig, a május 1-től október 31-ikéig terjedő nyári időszakban pedig a hivatalos órák köznapon 7—2 óráig, vasár- és ünnepnapon 9—12 óráig fognak tartani. Az idézett rendelet 2. §-a értelmében a felek részére az iktató-hivatalok és a telekkönyvi hivatal köznapon 9—1 óráig, vasárnapon és ünnepnapon pedig 9—11 óráig lesz nyitva. A törvényszékhez címzett beadványokat a felebbezési tanács gyűjtőszekrényébe is lehet tenni. A felebbezési tanács jegyzője azokat az ügydarabokat, a melyek nem tartoznak a felebbezési tanács elintézésé alá, a gyűjtőszekrény kiürítése után haladéktalanul fogja az iktatónak átadni. A gyűjtőszekrény köznapon 1 órakor, vasárnapon és ünnepnapon 11 órakor lesz kiürítve. Ebből okserűen következik, hogy azaz ügydarab, a melyet a fél köznapon 1 óra után, vasárnapon és ünnepnapon pedig 11 óra után helyez a gyűjtőszekrénybe, csakis a közvetlen következő napon lesz beadottnak tekinthető, illetve akkor iktatandó is. A 2. §. fentidézett első be-

kezdésében nem említett kezelőhivatalokban és a jegyzői irodában a felek köznapon 9—11 óráig, vasárnapokon és ünnepnapokon pedig csak kivételesen — a hivatalfőnök külön engedélyével — nyerhetnek értesítést. Vasárnapon és ünnepnapon ugyanis a kezelő-hivatalban a kezelőszemélyzetnek legalább felerésze nem fog szolgálatot teljesíteni. A kir. törvényszék vizsgálóbírájának hivatalos órái köznapon 8—2 óráig, vasár és ünnepnapon 9—12 óráig fognak tartani.

- A magyar újságírás szenzációja! A NAP a magyar közönség legkedveltebb lapja! A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérérlhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braun Sándor. Felelős szerkesztő: Hacsak Géza. Naponként 125.000 példány! Egy szám 2 krajczár. A NAP előfizetési ára: Egy évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 4 kor., egy hónapra 1 kor. 40 fillér.

- A népkönyha beszámolója. Még mielőtt a tél dermesztő hidegével beköszöntött volt, az Izs. Nőegylet megnyitotta humanus intézményét: mult év november 15-ikén megnyitott a népkönyha, hogy fűtött helyiséget és meleg ételt nyújtson azoknak, kiket az idő mostohasága ellen nem véd meg az anyagi jólét, és kikre télen szakad rá igazán a nyomorúság. És most a tavasz kezdetével, a midőn már nincs oly égető szükség a nyomor enyhítésére, négyhavi áldásos működés után március közepén bezárt a népkönyha. Az emberszeretet és humanitás szolgálatában álló ezen szép intézmény ezidei működéséről legközelebb terjeszti elő jelentését a nőegylet választmányának dr. Propper József, az egylet fíradhatatlan titkára, kinek nevéhez fűződik a népkönyha megalapítása, és kinek munkálkodása segítette elő az egylet virágzó fejlődését. Az évi jelentés főbb adatait a következőkben közöljük: A kezdetől fogva igen szépen és eredményesen működő népkönyha az 1909/10. évben is erősen fejlődött, merr ez évben különösen nagy forgalma volt a népkönyhának. Az első évhez viszonyítva majdnem kétszerannyian vették igénybe ez éven a népkönyha jótéteményeit, mint az első éven. Igen szép fejlődésnek indult a népkönyha keretében, szegény és főként a vidékről bejáró és így meleg ebédhez nem jutó deákok részére létesített és külön berendezett deák-szoba. 1907-ben, a deák-szoba létesítésének első évében — csak 5 tanuló látogatta, a deák-szobát ez éven már 16 deák vette igénybe. Az egylet őszinte halála és elismerése illeti meg Glasner Mórnt, a népkönyha agilis elnökét, ki fáradtságot nem ismerve látja el a népkönyha vezetésének nehéz munkáját. Legjobban ilusztrálják a fejlődést a számbeli adatok. 1905-ben 3927 adag ebédet osztottak ki a népkönyhán, 1910-ben 7857 adagot, ezenfelül 409 adag kenyert. 1905-ben naponta 47 ember étkezett, 1910-ben naponta 79 egyén, kik közül volt 32 izraelita, ezenfelül naponta 10 szegény izraelita hittanuló, ilyként tehát összesen 42. Más felekezeti: 16, deák 16 és 15 Eperjes város által, a rendőrfőkapitány útján küldött, szegény kikknek száma ugyan naponta csak 10-ben volt megállapítva, de a rendőrfőkapitány úr azon tapasztalata után, hogy a népkönyha működésének idején, kisebb lévén a nyomor, a vagyon elleni bűncselekmények csökkennek, a népkönyha az összes, rendőrfőkapitányunk által küldött szegélyt — kiknek száma sokszor az előirányzott kétszeresére emelkedett — száma való tekintet nélkül ellátta.

- Kárpátgyógyászati gyűlés.

A Magyarországi Kárpátgyógyászati központi választmánya március 13-ikán tartotta Iglón, az ev. főgimnázium dísztermében, gyűlést. A tagok a vidékről is igen nagy számmal voltak képviselve. Eperjesről dr. Szlavik M. jelent meg. A gyűlésen, Salamon S. távollétében, Fischer M. főgimn. igazgató, mint ügyvivő-alelnök, elnökölt. Elnöki megnyitójában melegen emlékezett meg a búcsúzó Darányi I. volt földmívelésügyi miniszter buzgósgáról, a Tátra megközelíthetése és újabban emelkedő turista-forgalma körül. Különösen a villamos-vasút s a tátralomnicz—csorbai új vasútvonal körüli fíradozásai igen elismerésre méltók. A közp. pénztár állapota 17,300-97 kor. bevételt s 10,295 72 kor. kiadást mutat. Pénztári maradvány 7013-25 korona. Az alapítványok összege 39,300 korona. Marcsák A. pénztárosnak a fölmentvény megadottát. A társ. titkár dr. Bruckner Gy. tanár. Az osztályok (eperjesi, gölniczványai, iglói, keleti, löcsei, lipői és zólyomi) évi jelentésének, számadásainak, munkaprogramjának és előirányzatának tárgyalásánál a választmány különös elismeréssel adózott az eperjesinek lelkes és igen eredményes munkásságáért. Kiváló munkásságot fejt ki még a keleti (Rákóczi-kilátópont létesítése) s a német (sziléziai) osztály, a melynek kibővített menháza 18.000 márkába került, s a télen több előadást tartott Boroszlóban és Drezdában. A Kárpáti Múzeum látogatottsága is öröndetesen szaporodik; bevétele 5260 K. volt s a wieni kiállításon is részt vesz. Élénk meg-

beszélés tárgyát képezte a megvalósítás stádiumában lévő köpataki-tavi menház és a tarpatakvölgyi menház ügye, a hová új és rövidebb út készül, s a koronahegyi fürdő és a Dunajecz vidéke, a hová, daczára, hogy a kormány berendezte, vendéglőst nem bírnák kapni. Bö felvilágosításokkal szolgált különösen Csik fíradótanácsos, a kinek a Tátra körüli buzgólkodása és tájékozottsága dr. Weisz Miksára emlékeztet. A Kárpátgyógyászati Évkönyv, Kiss A. és Lövy M. szerkesztésében, igen tartalmas, német- és magyaryelvű dolgozatokkal, 3000 példányban (1200 németben) fog megjelenni, a melyben a Magas-Tátra legfelsőbb régiói turisztikájából is kapunk érdekes leírásokat. A szepesvármegyei természeti emlékek törzskönyvezésére vonatkozó közgyűlési határozat, valamint a kárpátgyógyászati tagoknak szóló számos kedvezmény jegyzéke az Évkönyvben külön füzet alakjában fog megjelenni. Legörvendetesebben hatott reánk az iglói Osztály jelentése, a mely, nagyérdemű elnöke: Roth Márton buzgósgából, 50-nél több kirándulást rendezett, több mint ezer résztvevővel. Általában a választmányi ülés a jövőre nézve igen élénk és biztató kilátásokkal kecsegtet a tátrai turisztika emelése és fejlesztése tekintetében, a miben a vezetőség körültekintő figyelmének igen nagyrésze van.

- Poloskák alapos kiirtását a peteivel együtt csakis a Löcherer Cimexin poloska-irtóval eszközölhetjük, mert a Löcherer Cimexinnel érintkező poloskák nyomban elpusztulnak; petéik pedig a Cimexin hatása folytán kiszáradnak s többé ki nem kelnek. A Löcherer Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: Löcherer gyógyszerésznél Bártfa, a helybeli gyógyszerárakban és drogueriarban.

- A Halastó színes képe. A Magas-Tátra legnagyobb tavát, a Halastavat, és vidékét ábrázoló színes kép a M. Kárpátgyógyászati Eperjesi Osztály központi irodájában (Theisz Á. üzletében) közzemlére van kitéve s ugyanott megrendelhető. A remek kép bolti ára 15 korona; az egyesület tagjai 12 korona kedvezményes áron kaphatják.

- Százegzer tag a munkások nyugdíjegyletében. Az 1893-ban alakult Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjegylete a fejlődésnek oly magas fokára emelkedett, hogy rendes, fizető tagjainak száma a százszázalékosra, vagyona pedig az ötmillióháromszázegzer koronát fölhaladta, s országszerte 312 fiókpanstára van. A munkások úgyszólván teljesen a saját erejükkel, társadalmi úton szervezték ezt a közhasznú intézményt, a melynek hézagpótló voltát és kiváló jótékonyágát legjobban az igazolja, hogy 1903 óta 718 rokkan tagjának heti 840—1292 korona közt változó rokkansegélyt, 202 árvának heti 140—215 korona közt váltakozó neveltetési járulékot adott, számos özvegyet végkielégítéssel látott el, úgy, hogy segélyezésre eddig hét-százötvenegzer koronát fizetett ki. Az idei küldöttek-közgyűlést ápr. 24-ikén d. e. tartják meg Budapesten, az új városháza dísztermében; ugyanezen nap este 8 órakor a fővárosi Vigadóban társasvacsorát rendeznek. Az eperjesi, 155. sz. fiókpanstárt ezen a közgyűlésen dr. Holenia Gyula elnök fogja képviselni.

- Jogi szigorlatokra való készülés megkönnyítése. Érdekes intézményt honosított meg Kolozsvárt, Malom-u 14. sz. a. működő dr. Dobó jogi szeminárium. Azon jogszigorlók érdekében ugyanis, a kik szigorlatuk letétele előtt Kolozsvárot csak rövid ideig tartózkodhatnak, olyan rendszert honosított meg, mely lehetővé teszi azt, hogy a szigorlatokra a vidékiek otthon elkészülhessenek. Az anyag lényegét magukba foglaló jegyzeteket kívül oly jegyzeteket is készített, a melyek teljes rendszerességgel az egész anyagot olyként foglalják magukban, hogy a tankönyveket helyettesítik, az összes szigorlati kérdéseket felölelik s a megmagyarázást nélkülözhetővé teszik. E jegyzeteket a vidékieknek kikölcsönzi, s azok abból otthon elkészülve, úgynevezett rekapituláló kurzuson vesznek részt Kolozsvárt 1—2 héttel. Ezenkívül naponként próbaszigorlatokat tart. «Tájékoztató a jogi szemináriumról» című könyvét a szeminárium ingyen megküldi.

- A tátrai vasút. A Tátrafüredi Villamos-Vasúton tervbe vett átalakítási munkálatok bejárást március 1-jén végezte el, dr. Dubszky Alfréd kereskedelemügyi miniszteri műszaki tanácsos vezetése alatt, a kiküldött bizottság. Az átalakítási munkák során a vasúti pálya több éles görbét részben nagyobb ívekre nyújtják ki, részben kiegyenesítik, a mennyiben, különösen a nagyszalóki határban, mintegy másfél-kilométer hosszban a pálya teljesen más helyen épül meg. A vonal egész hosszában az eddig használt síneket s talpfákat fölszedik s nehezebb sínekkel cserélik föl, a mi a forgalom biztonságának előnyére lesz s nagyobb menetsebességet tesz majd lehetővé, úgy, hogy a menet-tartam kilencz perczzel rövidül. A vonalon legújabb rendszerű, 4-tengelyes Pullman-kocsik fognak közle-

kedni, a melyek mindenkép alkalmas közvetlen kocsik lesznek Poprád és Csorbató között. A tátrafüred-csorbatói vonal megépítését a nyáron kezdik meg. A poprádi állomás előtti villamos-vasúti kiindulópont nyártól nem a «Tátra»-szálloda előtt lesz, hanem a villamos-vasút vágányai közvetlenül a Ksod. állomási épülete előtt lesznek, s a vasúti állomási épületben levő udvari váróterem melletti fedett perronról közvetlenül az az előtt álló villamos-kocsikba fog a közönség beszállani. Így a közönség meg lesz kímélve attól, hogy az állomási épület előtti bérkocsik között menjen a villamos-kocsikhoz. A villamos-vasút a tátrafüredi erdő alatt megállóhelyet létesít, a honnan a téli sportok idején villamos-kocsin mehetnek föl a szánkózók Füredre s onnan Tarpatakra, úgy, hogy e révén a ródlipályán az erdőaljáig fognak leereszkedni, s így a tátrafüredi ródlipálya a Szilágyi Dezső- emléktől az erdőaljáig mintegy öt kilométeres hosszban használható lesz. Az átalakítási munkák ideje alatt márczius 15-ikétől június elejéig a poprád-tátrafüredi vonalon a forgalmat teljesen megszüntették.

— **Megbízható gyógykezelés.** Zavart emésztéssel ellátott egyének, kik étvágyhiányban, felfúvódásban, gyomorgörcsökben és rendetlen székelésben szenvednek, a *Moll-féle seidlits-por* használata által rövid idő múlva visszanyerik egészségüket. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel *Moll A.* gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— **Segélyek.** Sárosvárm. márczius 18-ikán tartott közgyűlése 50, Eperjes sz. kir. városa tanácsa pedig 30 koronát szavazott meg a M. Kárpátgyűlés eperjesi osztályának, hogy az egyesület közérdekű, a megye és a város idegenforgalmát emelő munkásságát és törekvését nemcsak méltányolja, hanem támogassa is.

— **Az ev. tanító járandóságaiért hol perelhet?** Ez a kérdés foglalkoztatta Sárosvármegye közigazgatási bizottságának márcz. 14-iki ülését. A margonyai ev. tanító részére u. i. a Dessewffy-család évi 100 kor. készpénzt és 6 öl tűzfát biztosított. Ennek kiszolgáltatását az uradalom jelenlegi tulajdonosa: Grottkass Ernő megtagadta. Az iskolaszék elnöke erre panaszt adott be a főszolgabíróknál, de ez a tanítót polgári perútra utasította, mert a jogalap vitás lévén, szerinte hatásköre a bíróságnak van. Felebbezésre az alispán Grottkass Ernőt elmarasztalta, mert, a minisztertanács 1907. évi kijelentése szerint, ha a jogalap vitás, a közigazgatási hatóság bír hatáskörrel és a követelés mennyisége nem vitás. Ez ellen Grottkass felebbezésén, *Hinó* Aladár vm. főjegyző a határozat helybenhagyását indítványozta. Kiderült u. i., hogy a kérdéses járandóságot úgy Dessewffy Pál, mint jogutóda, hg. Hohenlohe-Öhringen János, tényleg fizették, és mert Hohenlohe is azzal adta el az uradalmat Grottkassnak, hogy tartozik az ingatlan tklvi bekebelezés nélkül is terhelő járandóságokat fizetni; a tanítói illetmény pedig ilyen. Dr. *Propper* Adolf bizotts. tag ezzel szemben javasolta, hogy a tanító polgári perútra utasíttassék, mert az evang. egyházban kegyuraság nem létezik, a tanítói híványa (vocatio) alapján csak magánjogi természetű követelési joggal bír és a közigazgatási hatóság csak a közjogi alapon fennálló járandóságok (különösen a róm. és g. kath. tanítókat megilletők) behajtására bír hatáskörrel. Ezt a javaslatot pártolták *Bornemissa* Lajos bizotts. tag és dr. *Horovitz* Gyula vm. t. alügyész is; ellenben dr. *Tergina* Gyula kir. tanfelügyelő az előadó javaslatát fogadta el annál is inkább, mert úgy a tanítói díjlejáról rendelkező 1893: XXVI. t.-cz., mint az újabb tanítói törvények (1907: XXVI. és XXVII. t.-cz.) a közigazgatási bizottságnak a tanítói járandóság behajtásáról való gondoskodást kötelességévé teszik. Az elnöklő *Tahy* József alispán szavazást rendelvén el, a bizottság — 6 szavazattal 5 ellenében — az előadó javaslatát fogadta el, vagyis hatáskörét megállapította és Grottkass Ernőt a tanító javára elmarasztalta.

— **A nagyhéten mindennap friss dunai halak** kaphatók *Kun* Sándor (ezelőtt *Holenia*) fűszer- és csemege-üzletében. *Legszebb húsvéti tojások és csukorka-különlegességek dús raktára.*

— **A Bártfai gyógyfürdő R. T.** 150 ezer korona alaptőkével, a mely 750 db, 200-koronás részvényre oszlik, megalakult. Az alapítók által kinevezett, első igazgatóság tagjai: dr. Glück Jónás, Kanarik Illés, Bartsch Gyula, dr. Klein Ármin és Glück Mór.

— **Az ideai nagygyakorlatok** — a *NEUES WIENER TAGBLATT* közlése szerint — Galiciában és Magyarországnak ezzel határos területein fognak megtartani. A przemysli, a lembergi és a kassai hadtestek vesznek bennök részt, és oly igen nagyszá-

bástúak lesznek, mint az 1903-iki (Chlopy körüli) gyakorlatok voltak.

— **Gyümölcsészeti tanfolyamokat** rendez a földművelésügyi miniszter Lőcsén, Keszthelyen és Tordán. Mindegyikre 16 tanítót, meg 3—4 földbirtokost, gazdatisztet vagy kerttulajdonost vesznek föl. A lőcsei tanfolyamra a miniszterhez a kérvényt apr. 20-ikáig kell benyújtani s ott a tanfolyam május 2-ikától 11-ikéig tart. A tanítók 30 kor. utazási és napi 4 kor. ellátási díjat kapnak.

— **A Magyar Kárpátgyűlés Eperjesi Osztályának** márcz. 17-ikén, a Magas-Tátrában létesítendő obszervatorium javára tartott túrista-estélye alkalmával a következő felülfizetések történtek: dr. Balpatak Imre 20 kor.; Semsey Boldizsár, dr. Schmidt Gyula és Uhlarik Mátyás 4—4 kor.; Bielek László 2 kor. 50 fill.; Raisz Viktor, dr. Mosánszky Titusz és N. N. 2—2 kor.; Ágoston Károly és Káldi Soma 1 kor.; dr. Mosánszky István és Spanyol Kálmán 50—50 fill. Midőn ezt nyilvánosan nyugtázzuk, hálás köszönetet mondunk mindazoknak, a kik a nemes czélt felülfizetéssel is előmozdítani szívesek voltak. *A M. Kárpátgyűlés e. O. elnöksége.*

— **A postát igénybevevő feleket megvárakoztatni nem szabad!** Hieronymi Károlynak egy igen üdvös rendelete érkezett le a kassai posta- és távirdaigazgatósághoz. E szerint a felvételi szolgáltatást teljesítő alkalmazottakat sürgős mellék munkák végzésével megbízni nem szabad, a felvevő közegek pedig figyelmeztetendők, hogy az elodázható más munkát — ha fél jelentkezik a postán — azonnal hagyják abba és első sorban a közönséget szolgálják ki.

— **Az eperjesi jogakadémia** ifjúságának létszáma a folyó felévben 292, még pedig: I.-éves 87, II.-éves 94, III.-éves 61, IV.-éves 40, tanfolyam hallgatása nélkül miniszteri engedélylyel vizgázó 10. A Joghallgatók Testületének közgyűlése szótöbbséggel kimondotta, hogy a testület kebelében szabadongondolkodó-álosztályt létesít. Ennek szervezése végett bizottságot küldött ki. A jogakadémia tanári kara márcz. 10-iki ülésében elhatározta, hogy a jogtanári kongresszusnak mielőbbi összehívása iránt lépéseket tesz.

— **Az útleveleforgalomra** nézve Sárosvármegye alispánja jelenti, hogy mult évi december 1-jétől ez évi február hó végéig összesen 204 drb útlevél adatott ki, még pedig férfiak részére 138, nők részére 66 drb az 1908. év hasonló időszakában kiadatott 380 drb útlevél, még pedig férfiak részére 278, nők részére 102 drb; így tehát ezidén 176 *útlevéllel kevesebb* lett kiadva.

— **A nyári színkritikus és a primadonna.** Egyik lapársunk írja, hogy van egy nyári-színházi kritikusa, a kinek most útközlik a bajusa, és a ki azért nyári kritikusként, mert ezidőszent Budapesten az öreg aulában Mariska jogtanár kérdéseire szeretne felelni, ha tudna és csak fecske-csicsergéskor érkezik haza, a hol, a nyári színészek érkezével, fölcsap nyári kritikusként. Ámbár ez a tehetséges ifjú Mariskát nem veszi elég komolyan, nyári kritikusi minőségében annál komolyabban veszi a Mariskákat, illetik, Sáríkat, a szendéket, hősöket, szubrettet és egyebet. Hogy mily komolyan veszi a művészet egy-egy nyit kérdését, kitűnik abból, hogy mostanában is körkérdezt intézett a prima- és dua-donnákhöz, és a kérdés, a melyet a földönjáró csillagokhoz körözött, nem a művészetnek valamely szubtilis ága volt, hanem ez: «Milyen krémet használ, Nagysád?» És a nyári kritikusként máris néhány száz ily válasza van: — «Természetesen, »Diana-krémet.» Csak a háromsorú kacska idejében használhattak mást. Mióta a luxemburgi udvar gimbeli-gombolja a bon tont, azóta nincsen más krém, mint a «Diana» krém. Tégelye 1 korona 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában.

— **A sárosvármegyei mezőgazdasági élet köréből** alispánunk jelenti, hogy az időjárás az elmúlt negyedévben szokatlanul enyhe volt. Január közepe táján ugyan az egész vármegye területén voltak nagyobb havazások, de a hó nem volt állandó s már február közepe táján csak az északi részekben lehetett havat találni. Februárban gyakoriak voltak az esőzések s az ezt követő enyhe napok; sőt február utolsó napjaiban tavaszi meleg uralkodott. A szokatlanul enyhe téladára a tavasziak jól teleltek. A csapadék kielégítő volt. Száraz fagyok nem igen voltak. A délibb részekben a szántást már márczius első felében sok helyütt megkezdtek. Takarmány- és szalmahány tekintetében nem igen hangzottak panaszok, dacára annak, hogy a mult esztendőben sem a takarmány-, sem a szalmatermés

nem volt kitűnő. Ennek oka abban rejlik, hogy a gazdák a hosszú ősztől sokáig legeltették állataikat. *A sárosvármegyei sertés- s juh-árak emelkedtek, úgyisintén sokkalan nagy ára van még most is az élelmiszereknek és állati terményeknek.* A gabonaforgalom január és február havában, mint rendesen, csekély volt. Az árakban utóbbi időben némi esés volt észlelhető. A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület által évenként a tél folyamán rendezett előadások befejeztettek. 22 községben összesen 60 gazdasági tárgyú előadás tartott.

— **A hegyvidéki népsegítés.** A földművelésügyi minisztérium f. évi első kiadványa azt a címet viseli, hogy: «A hegyvidéki gazdasági akció 1908. évi működésének ismertetése». A 144 oldalra terjedő és számos statisztikai táblázattal felszerelt füzet a hegyvidéki miniszteri kirendeltség működési körében kifejtett kormányakcióval és ennek 1908-ban mutatkozó eredményeivel foglalkozik részletesen. Az akció keze alatt álló terület, melyet az állam a rutén kisgazdák részére bérel a Schönborn-uradalomtól, ezidőszent 20,039 hold, melynek legnagyobb része kisgazdáknak s községeknek adatott bérbé, a havasi terület pedig házi-kezelésben van és bárczás útján értékesül, egyrésze tanügyi czélokra szolgál. A havasi legelőkön ebben az évben felhajtott állatok száma, számos marhára átszámítva, 5809 drb volt, fűbér címén pedig 24,801 kor. folyt be. A havasi területek szolgáltatóképességének emelése érdekében állandó kísérleteket folytat a havasi takarmánykísérleti telep. A szakismeretek terjesztése czéljából számos községben rendezett a kirendeltség népies gazdasági előadásokat, tartott fenn népies mintagazdaságokat, szervezett gazdaköröket s az alsóvezetkei Balogh Vilmos-féle hegyvidéki gazdasági telepen 14 ifjút képezett ki az okosított havasi gazdálkodásban és vajmesteri ismeretekben. A vidék gazdálkodásának színvonalát emelik a gépkiosztások, vetőmagkiosztás, legelő- és rétvitások, valamint a jó tenyészállatok kedvezményes áron való beszerzése. Úgy állattenyésztési, mint közegészségügyi szempontból áldásos tevékenységet fejtett ki a kirendeltség azáltal, hogy a számos helyen mutatkozó vízhiányt kutak felállításával enyhítette. Igen szép eredménnyel jártak a háziipar fejlesztése érdekében tett intézkedések. 1908-ban már 13 kosárfonó-szövetkezet, ugyanannyi kosárfonó-telep, 8 nádfonó-műhely, 5 seprűkötő- és abroncsfaragó-telep, 3 fafaragó szövetkezet, 2 vászonszövő-, 2 művirágkészítő-, 3 kötőipari, 5 hímzőtelep, 1 gyermekjátékszerkesztő- és gyapjúszövő-szövetkezet állott működésben, s a kifizetett munkadíjak összege meghaladta a 200,000 kor.-t. A háziipar-fejlesztés érdekeit szolgálják ezenkívül a tanfolyamok, az iparházak, a vidékbeli ifjaknak szakiskolákban és ipartelepeknél tanulmányok czéljából való elhelyezése s a kiállításokon való részvétel, mint a piacszerzés eszköze. A vadon termő gyógy- és kereskedelmi növények gyűjtése iránt is megindította tevékenységét a kirendeltség s az ehhez szükséges ismereteket a néptanítók útján óhajtván terjeszteni, 1908-ban hat néptanítót küldött ki a kolozsvári gazdasági akadémián rendezett tanfolyamra. A munkásközvetítést szintén kezébe vette a kirendeltség s az összes elszereződött munkások munkabérei felmillsió koronára tehető. Nagy arányokban haladt tovább az utak és patakok rendezése, a munkások és kisgazdák jogvédelme s az inségesek segítése is. Nagy szerepe van ezen vidékeken a hitelszövetkezeteknek és szövetkezeti áruraktáraknak, melyek legjobb orvossága a több helyen mutatkozó pénz- és kereskedelmi uszoranak, mert egészséges ár-alakulást biztosítanak. A szövetkezetek által elért eredményekre jellemző, hogy a hitelszövetkezeteknél a folyósított kölcsönök összege mintegy 6 millió korona, a takarékbetétek és tartalékalapok pedig másfél millióra rúgtak. Új szövetkezeti áruraktár 1908-ban 11 alakult, úgy, hogy most összes számuk 70. Az áruraktárak összes bruttó bevétele 1,757,155 kor., a mi az 1907. évi eredménnyel szemben 358,000 kor. emelkedést jelent.

— **A magyar állampolgárság** kötelekibe Sárosvármegyeében fölvetettek: Blaugrund Weinfeld Haskel és Kummer Mózes Galiciából, és Einhorn Henrik Oroszországból. A magyar honosság kötelekéből elbocsátottat özv. Klein Gyuláné szül. Plüss Emma zürichi lakos.

— **Diákszálló.** A M. Kárpátgyűlés Eperjesi Osztálya a hazai tanintézetek igazgatóságaihoz az idén is körlevelet intézett. Ebben tudatja, hogy a tanulóifjúság kirándulásainak előmozdítására szervezett diákszallót, 40 tanuló befogadására berendezve, ez idén is életbelépteti. Egy-egy meghálás ára személynként 20 fill. Előzetes bejelentés szükséges. A diákszálló vendégei az Osztály vendéglőjében kedvezményes árért ellátásban részesülhetnek. Az Osztály vezetősége a tanintézetek számára útitervek összeállításában és

440-1910. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kisszebeni kir. bíróság, mint tkvi hatóság a benyújtott kérelem következtében dr. Windt Arthur kisszebeni ügyvéd végrehajthatónak Szmracsányi József kisszebeni ügyvéd által ügygondnokolt néhai Kulyka Mátyas *ismertlen örökösei* végrehajtást szenvedők ellen 51 kor. 60 fillér ügyvédi díj, 80 kor. 10 fillér eddigi, 18 kor. 75 fillér jelenlegi s a még felmerülő költség kielégítése végett, az 1881. LX. t.-cikk értelmében, a hámbori

1. 38. sz. tkjvben A. I. 2-3, 5-9., 11-14. sorsz. alatt fölvetett 1/2-ad úrbéri telekhez kiosztott 134., 172., 250., 294., 331., 360., 384., 440., 473., 517., 555. hr. számú szántókból és rétekből a B. 30. sorsz. alatti s még Kulyka Mátyas nevére írt 1/2-ad részbeni jutalékra a 218 koronában;

2. 64. sz. tkjvben A. I. 1-3. sorsz. alatt fölvetett nemesi birtokhoz kiosztott 99., 105., 495 hr. sz. szántókból és rétekből a B. 61. és 70. sorsz. alatt s még Kulyka Mátyas nevére írt 1/2-ad részbeni jutalékra a 310 koronában;

3. 99. sz. tkjvben A. I. sor., 69/a. hr., 18. számú ház- és kertre, mely B. 1. sorsz. alatt egészben még Kulyka Mátyas nevére van bejegyezve, a 822 koronában, mint ezennel megállapított bec- és kikiadási árakkal azzal, hogy a 38. számú tkjvbeli jutalékok terhelő s C. 2. alatt öz. Novák Mária javára biztosított élethossziglani tartás- és ruházati jog nem érintetik a végrehajtási árverést elrendelő és azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés 1910. évi *április hó 18-ikán délelőtti 10 órákor* Hámbor községében fog megtartatni a következők, úgy a tkvi hivatalban, mint Hámbor községében kifüggesztett és megtekinthető feltételek mellett.

Árverelni szándékozik tartoznak az ingatlan becslésének 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez lefizetni.

Kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Kisszeben, 1910. február 1.

Rutkay s. k.,
kir. jrt. d.

Kisszeben városában kedvező fekvésű úri-lakás

3000 négyszögölnyi kiterjedésű, a legjobb karban tartott s legjobb korban levő nemes-gyümölcsfákkal beültetett kerttel, szabad kézből eladó. ■ ■ ■

■ ■ Bővebb felvilágosítást nyerhetni dr. Prokopovitsch Béla ügyvéd irodájában, Kisszebenben.

DUNKEL V. K. Felsőmagyar-honi :: első parkettgyár- és gőzfűrész-részvénytársaság KASSÁN.

Ajánlja kitűnő tölgyfából készült, sokszorososan kitüntetett

parkettáit,

úgynevezett amerikai, tömör és berakott kockáit jutányos árak mellett. Nedves lakásokba ajánljuk aszfaltba rakott parkettáinkat. A lerakás kívánatra gyári lerakók által a legpontosabban történik.

■ Rajzminták díjmentesen. ■ Nagyban kivitel mindenféle.

Tömegtermelésre legjobban ajánlható: téli arany parmén- és Jonathan-almafaoltványok

100 darab 80 korona, 1000 drb 750 korona.

Magyar, legjobb kajszinbaraczkoltvány 100 darab 75 korona, 1000 drb 700 korona

Acer negundo (kőrislevelű juhar) 2-2 1/2 m. magas és 20-25 cm. törzskörmértű példányok 100 darab 60 korona, 1000 drb 550 korona.

2-éves nemesített Tea- és Remontant-bokorrózsa 10 darab 5 korona, 100 darab 40 korona.

Gyümölcs- és diszfa-ujdonások, gyümölcsfák, diszfák, diszcserjék, akác-, gleditschia- és egyéb csemeték árjegyzék szerint.

■ Kertészeti és magtermelési részvénytársaság, Tokaj. ■

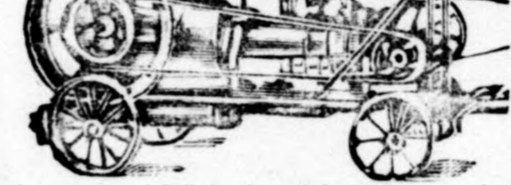
MEGNYILT! MEGNYILT! SAVOY-nagy szálloda

VIII., József-körút 16 BUDAPEST, VIII., József körút 16.

A főváros legmodernebb és legújabb szállodája. 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés. Hűdég és meleg vízvezeték minden vendégszobában. Lift. Vacuum cleaner. Villanyvilágítás. Társalgóterem. Legnagyobb kényelem. Előkelő étterem és kávéház. Interurban telefon. Mérsékelt árak, szobák 3 kor. tól feljebb, fűtés-, világítással együtt. Modern egészségügyi tekintetek szerint berendezve. — Villamos vasút-közeledés az összes pályaudvarokkal. ■

Motorok Gazdák! Gőzgépek!

Ha elsőrendű gépet akarnak venni, kérjék nek árjegyzéket európaszerűt hírneves :: magánjáró és vontatható benzinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészletek!

Benzinmotoros kötőrő-, faaprítógépek vontatásra és magánjáró szerkezettel. Stabil benzinmotorok. Szívógáztelepek. **Kellner és Schanzer** Budapest, V., Aulich-utca 2. sz. Sürgőnyezim: „Világosság” Budapest.

SZŐLŐSGAZDÁK!

Homokon és kötött földön. A ki borait mindenkor jó áron és hamar akarja eladni, ültessen Delaware-szőlőt szántóföldre is, és ha a hiányzó tökéit ezzel pótolja, az ilyen vegyes bor oly finom lesz, hogy drágán és hamar elkel. Ezt bizonyítjuk, kik már termeljük és bizonyítják a nagy borkereskedők, a kik 60-80 koronáért is megveszik hektóját, ha százezer hold ilyen teremne is. Permetezés nélkül a mult évben is peronosporától mentes, nagy termést adott (holdanként 35 hektó).

Vesszőről árjegyzék ingyen és bérmentve. **NAGY GÁBOR** szőlőnagybirtokos KÖLY, Bihar m. Posta-, távirde- és távbeszélő-állomás. Levelezés magyar, román, horvát, szerb és német nyelven.

Ein Wink für unsere Frauen!

Wollen Sie mit geringem Kostenaufwand wirklich geschmackvoll und vornehm gekleidet sein? Wollen Sie Ihre Toiletten nach den tadellosten sitzenden Wiener Schnitt, die einzeln genau für Ihr persönliches Maß angefertigt werden, zu Hause selbst herstellen, so abonnieren Sie die „WIENER MODE“, die auch als Hausfrauenzeitung eine erste Stelle errungen hat und durch ihre leicht nachzuarbeitenden Vorlagen für Handa helfen ein Lieblingsblatt der Frauenwelt geworden ist. Der neue Jahrgang bringt ein Preisauschreiben für weibliche Handarbeiten mit zahlreichen Preisen im Gesamtbetrag von über Mk. 30.000. — = K 6000. — in barem. Ein Probeheft erhalten Sie auf Wunsch vom Verlage kostenfrei zugelandt. Abonnements zum Preise von Mk. 2.80 = K 3.30 das Quartal übernimmt jede Buchhandlung. Verlag der „Wiener Mode“, Wien VI.

Soha többé!

szappant nem cserélek, mióta a Bergmann-féle Steckenpferd-Liliumtejszappant (védjegye: nádparipa) Bergmann és Társa Elba melletti tetscheni gyárából használok, mivel egyedül ez az összes gyógyszappanok között a leghatásosabb szepők ellen s szép, puha és lágy arcbőr ápolására. Darabja 80 fillér. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

1910-es modellünk újításai:

Intenzív lángzó Gyorsan forral. Kevés szeszt fogyaszt. Erős alkatrészei kivehetők és tisztíthatók. Művészi galvano-bronz kivitel. Hozzáadva biztonsági gyorsfűzőnk eddigi előnyeit, a

„Rops” 1910

a jelenkor legszebb, legtarthatóbb, legbiztosabb és legtakarékosabb asztali tűzhelye. Ha feldül, elalszik! A szesz ki nem folyhat!

Ára Budapesten: 4.- korona.

Régi, használt példányokat a gyár 2 korona 50 fillér ráfizetéssel 1910-es modellre cserél át.

Kapható minden szakmába vágó üzletben.

„ROPS” Fémárúgyár Részvénytársaság
Budapest, V., Váci-út 74/70.
Helyi elárúsítók: Dahlström Károly, Lavotha Ödön, Luchs Ede és Társa, Moskovits Gyula, Tauth Viktor. Vidéki képviselők kerestetnek.

!! A magyar ujságírás szenzációi !!

A NAP

A magyar közönség legkedveltebb lapja. A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérielhetetlen szószólója.

Főszerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Felelős szerkesztő: HACSÁK GÉZA.

Naponkint 150,000 példány!

— Egy szám: 2 krajczár. —

A Nap előfizetési ára:

Egész évre	16 — K.	Negyedévre	4 — K.
Félévre	8 — K.	Egy hónapra	1 40 K.

A Nap apróhirdetési levelezőlapja

10 szög	30 fillér,
20 szög	50 fillér,
40 szög	1 korona

Kapható minden hirlapelárúsítóhelyen.

RÉTHY BÉLA
GÖGYSZERÉS
PEMETEFÜZÜKORKA
BEKÉSCSABÁN
ÁRA 60 fillér.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-féle pemetefü-czukorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok hasonlatlan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félet fogadjunk el!

Hegedűoktatást

lakásomon és házaknál is igen jutányos feltételek mellett vállalok és rövid idő alatt sikeresen oktatok.

Lakásom: **Vorsprecher Henrik,**
Bártfai-út 19. sz. hegedű-tanító.

KÁPOSZTÁS GÁBOR

okl. kőműves-mester
Eperjes, Dessewffy Arisztid-utca 2. sz.

A nagyérdemű közönség b. tudomására juttatja, hogy 1910. január 1-jétől iparát önállóan vezeti.

Elvállal mindennemű **tervezés- és költségvetés-készítést, új építkezéseket, épületátalakításokat, csatornázási munkákat, nedves falak kiszáritását, különböző beton- és padlózási, valamint minden egyéb építkezési munkálatokat.**

A nagyérd. közönség becses pártfogását annál inkább is kérem, mivel néhai Gasch János építész úrnál 15 évig mint építésvezető szerepeltem s tapasztalataim révén a közönséget tökéletesen kielégíteni tudnám.

Maradtam kiváló tisztelettel: **Káposztás Gábor.**

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és altest-bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzött székrekedés, májbántalom, vértululás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító beürzőségi szer köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy önozott eredeti üveg ára 2 kor. Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női-szappan a bőr gyökeres gondozására és apólasára úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Főszékhely: Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek.

A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Globalin

a legjobb és legfinomabb **CZIPÖCRÉM**

Fritz Schulz jun. R.T., Eger, Csehország.

ÜZLETÁTVÉTEL!

Van szerencsém a nagyérd. közönség becses tudomására adni, hogy a helybeli, 71 év óta fennálló **BOHRANDT J. V.** fűszer-, festék- és anyag-üzletet megvettem.

Azon leszek, hogy t. megbízóimnak mindenkor kifogástalan minőségű árút a legmérsékeltebb árak mellett szolgáltatassak ki.

Szives pártfogását és jóindulatát kéri **Vajdicska Kálmán.**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlataink:

Locomobilok és cséplőgépek, benzinnemű cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, löhercséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszalógépek, marokrakó- és kéveköto-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, kukoricza-morzsológók, szecska-vágók, répavágók, darálók, őrlőmalmok, egytemes aczélekek, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Irodai munkák végzésére

egy fiatal embert, esetleg egy leányt **keresek.**

Weitzenhoffer és Hertzka, Eperjes, Fő-utca 18. szám.

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra!

Gyümölcsfacsemeték

Sétányfák, Díszcserjék, Tülevelűek, Kerítésnövények, Bogyógyümölcsűek stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

(1-ssima árú) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. (Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Társai

faiskolák és szőlőoltványtelepek.

Oh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillai,

az etvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona. Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár: „NADOR” GYÓGYSZERTÁR Budapest, VI., Váci-körút 17

Eger mellpasztillája csakhamar meggyógyított

Eperjesen kapható: Korn Vilmos, Kovaliczky Pál, Molitorisz István és Williger Pál gyógytárakban. Bártfán: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógytárakban.